

SJÓMANNADAGSBLAÐ GRINDAVÍKUR 1992

Sími: 68027
Útgerð Fiskvinnsla

Sandvík GK-325
Ólafur Gamalíelsson
Hermann Ólafsson
Gestur Ólafsson

Sendum sjómönum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn

STAKKAVÍK H/F
BAKKALÁG 153

útgerð - Fiskverkun
Sími 68216

Framkvæmdastjóri:
Guðmundur Þorsteinsson

Útgerð: Þorsteinn GK 16
Hafliði GK 140

Sendum sjómönum, fiskvinnslufjólki og öðrum Grindvíkingum hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn

HÓP HF.
Ægisgötu 1

EFNISFYIRLIT

Í minningu skipverjanna á Eldhamri	5	Útgerðarsaga Þorkötlustaða	35-36
Hinrik Bergsson		Rætt við Július Danielsson frá Garðbæ	
Ávarp sjávarútvegsráðherra	6	Örnefni í Nesinu og landi	35-39
Þorsteinn Pálsson		Þorkötlustaða	
Sjómanndagurinn 1991	9-10	Kaffi úr Örnefnaskrá Lofts Jónssonar	
Hátiðarhöldin í Grindavík á sl. sumri		frá Garðbæ	
Heiðurskarlar sjómannadagsins	11-12	Fiskveiðistjórn i blindgötu	41-43
1991 og 1971		Jón Kristjánsson fiskifraeðingur skrifar um afla og stofnstærð ýsu 1971-91	
Ávarp Guðmundar Ólafssonar	13	Prefalt stórafmæli	47-48
fulltrúa sjómannna		Stýrimannaskólinn 100 ára	
Ávarp Eiríks Tómassonar	14-15	Sólusamband fiskframleiðenda 60 ára	
fulltrúa útgerðarmanna		SóluMiðstöð hraðfrystihúsanna 50 ára	
Sjúkrasjóður sjómannna	17-19	Hafnarhús og kjaramál	49-52
i Grindavík 1898		Sævar Gunnarsson form. SVG skrifar	
Tómas Þorvaldsson skrifar		Vertiðarspjall	53-55
Sjómannskonur - viðtol	20-25	Sverrir Vilbergsson skrifar	
Matthildur Sigurðardóttir		Mannlíf í Grindavík	58-59
Guðveig Sigurðardóttir		Myndaopna frá höfninni	
Elinborg Ingvarsdóttir		Sjóslys og drukkanir sjómannna í starfi	61-63
Olga Gylfadóttir			
Grindvíkingar anno 1703	27-31		
Jón P. Þór sagnfræðingur skrifar um mannlif í Grindavík í upphafi 18. aldar			

Sjómannadagsblað Grindavíkur 1992
4. árgangur -14. júní 1992

ÁBYRGÐARMADUR:
Sævar Gunnarsson

ÚTGEFANDI:
Sjómannadagsráð Grindavíkur, Önundur Harladsson
Róbert Þóðarson, Sveinn Eyjörð, Jón Sigursveinson, Sigurður Gunnarsson, Eiríkur Dagbjartsson, Óli Björn Björgvinsson, Gunnar Jóhannesson.

UMBROT OG PRENTUN:
Steinmark

RITSTJÓRI:
Hinrik Bergsson

FORSÍDUMYND:
Þorgeir Þórarinsson, skipstjóri
Ljós. Hinrik Bergsson

Verð í lausasölu kr. 300.-

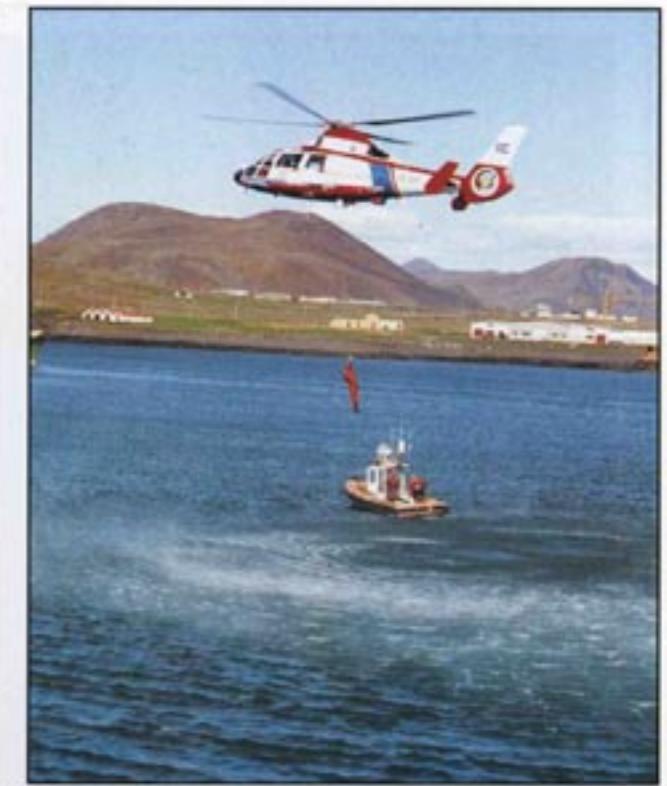

ÓMETANLEGUR FJÁRSJÓÐUR

Gjoful fiskimið eru lífæð þjóðarinnar. Nýting þessarar auðlindar byggist á dýrmætri þekkingu og starfi íslenskra sjómanna og fiskvinnslufólks. Í samvinnu við þetta fólk vinna íslenskar sjávarafurðir hf. að verðmætasköpun sem er undirstaða lífs í landinu. **Við óskum sjómönnum til hamingju með daginn!**

Íslenskar sjávarafurðir hf.

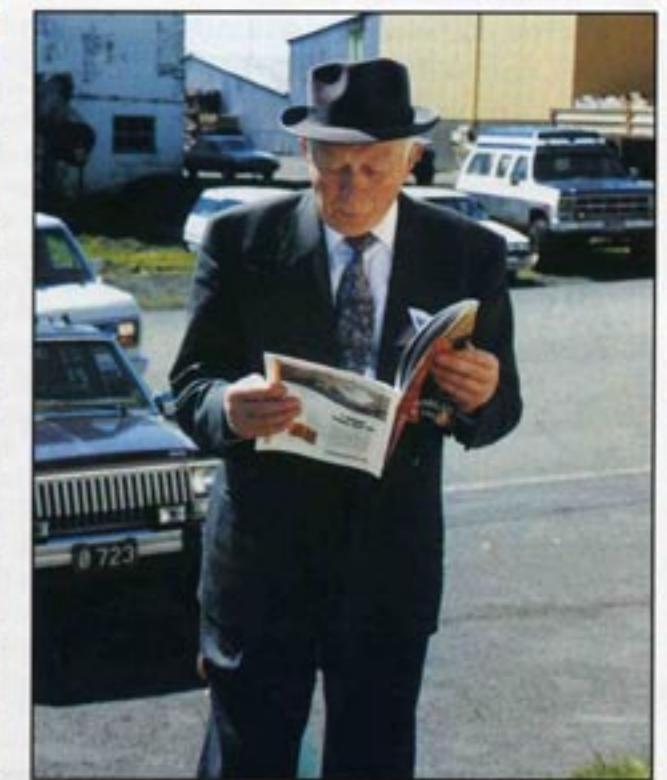
Um leið og við þökkum samstarfið sendum við sjómönnum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum heilla og hamingjuóskir á sjómannadaginn.

Sjómannana- og Vélstjórafélag Grindavíkur og Sjómannadagsráð

Sjómannadagurinn 1991

Í minningu skipverjanna á Eldhamri GK 13

Hinn 22. nóvember að kvöldi strandaði við Höpsnesið vélskipið Eldhamar GK 13, þegar hann kom úr sinum fyrsta línum. Með því fórust fimm ungir sjómenn, en stýrimaðurinn, Eyþór Björnsson, komst farsellega af, einn manna.

Ég hafði verið þeirrar óvæntu ánægju aðnjótandi að fá að sækja Eldhamarin til Póllands síðastliðið haust. Í förinni kynntist ég vel yfirmönnum skipsins, þegar við skiludum sameiginlega af okkur jafn vandasömu verki og að sigla því til Grindavíkur.

Eftir að hafa verið nokkurári landi endurlifði ég á siglingunni heim þá vináttu og tryggðarbond sem sjómenn bindast í hinum þrónga heimi innan skipsþrödingssins.

Þegar lagt var upp frá Póllandi blésu fyrstu haustvindarnir óvenjulega snemma á Eystrasalti og á Nortusjónum.

Ferðin varð því miklu lengri en ætlað var í fyrstu. Þungi skipsins, sem hafði verið lengt í skipasmíðastöðinni í Póllandi reyndist vera að svíðinni erfidur. Þess vegna dróst siglingin, sem jök óvissu og samheldni skipshafnar, útgerðarinnar og aðstandenda heima. En þa voru ánægðir og hreyknir félagar sem skiliðu Eldhamrinum í heimahöfn.

Miklar vonir voru bundnar við skipið. En margt fer öðruvísi en ætlað var í upphafi. Það er meira en sorglegt, að þegar óvedur á úthafinu hafa verið sigrud skuli mesti ósigur lífsins fylgja í kjölfarið og taka frá fjölskyldum, eettingjum og vinum út á hafdaudans þá sem þeir elskuðu mest.

Megi blessun Guðs og harmur okkar allra fylgja þeim.

Hinrik Bergsson.

Ávarp sjávarútvegsráðherra

Sjávarútvegurinn á Íslandi gengur nú í gegnum erfideikatímabil vegna samdráttar í botnfiskafla. Nýliðun þorskstofnsins hefur brugðist sex ár í röð og fullvist má telja að botnfiskaflinn aukist ekki frá því sem nú er á næstu árum. Langt er hins vegar frá því að svartnætti eitt sé framundan í íslenskum sjávarútvegi þó mest fari fyrir því í þjóðmálaumrædunni. Maeta þarf þeim erfideikum sem við stöndum nú frammi fyrir og sigrast á þeim. Það eru ekki til neinar einfaldar lausnir á honum, heldur þarf margt að koma til. Í þessu sambandi má nefna að lög um stjórn fiskveiða hafa hvatt til hagræðingar og samræmisá milli leyfilegs aflamagns og flotastærðar. Fyrirtékin hafa hagratt í rekstri sinum, fjöldi fyrirtækja hafa sambinast og fiskiskipum hefur fækkað. Jafnframt stuðla lögin að bættri hræfnismedferð og aukinni verðmætaskópun.

Neytendur hafa marga kosti þegar kaupa á matvæli og er íslenskur fiskur er cinn af þeim. Hann á i hardri samkeppni um hylli neytenda við sjávarafurðir annars staðar frá og landbúnaðarafurðir. Íslendingar geta kosið að taka þátt í þessari samkeppni með tvænum hætti. Annars vegar í verðsamkeppni og hins vegar í gæðasamkeppni. Fyrri leidin er ófær fyrir margra hluta sakir en takmarkaður sjávarafli hér við land og niðurgreiddar erlendar sjávarafurðir og landbúnaðarafurðir eru meginástaðurnar. Við stöndum vel að vígi í samkeppni um gæði. Íslenskar sjávarafurðir hafa það orð á sér að vera góðar og heilnæmar en þá ímynd má styrkja enn frekar með það fyrir augum að auka verðmæti afurðanna. Það verður ekki gert nema allir sem að sjávarútvegsmálum starfa leggist á eitt.

Fiskveiðar eru fyrsti blekkurinn af mórgum á leið sjávarfangsáborð neytenda. Skiptir miklu máli hvernig staðið er að málum um

bord í fiskiskipunum og er ábyrgð skipsjórmarmanna og sjómanna því mikil. Því er nauðsynlegt að koma á öflugri gæðastjórnun, jáft i fiskiskipum og í fiskvinnsluhúsum, því hægt er að ná fram umtalsverðum tekjuauka með bættri hræfnismedferð. Fraðsla fyrir yfirmenn á fiskiskipum um hræfnismedferð og

Starfsfræðslunefnd fiskvinnslunnar sem í eiga seti fulltrúar sjávarútvegsráðuneytisins, launaþórlks og vinnuveitenda hefur á liðnum árum unnið mikil brautryðjendastarf í fraðslu fyrir starfsþórlks í fiskvinnslu. Fræðslan hefur spannað allt það svíð sem starf þessa þórlks lýtur að í meðhöndlun á viðkvæmu hrárfni s.s. gerlafræði, vinnsluðferðir, líkamsbeitingu, kjarasamninga, örygismál, markaðsmál, samstarf og samvinnu á vinnustað.

Reynslan hefur sýnt að mikil þörf er fyrir fraðslu af svipuðu tagi fyrir sjómann. Starfsfræðslunefndin hefur undanfarid umnið að tilraunaverkefni í samvinnu við Fiskiðjuna Skagfirðing hf. um fraðslu fyrir áhafnir togara fyrirtækisins. Haldin hafa verið námskeið fyrir hverja áhórn þar sem m.a. var fjalladum hræfnismedferð, gerlafræði og hreinlætismál og líkamsbeitingu og hafa þau fallið í góðan jarðveg hjá sjómönnum. Einstök fyrirtéki hafa einnig staðið fyrir svipuðum námskeiðum fyrir áhafnir fiskiskipa sinna. Sjómenn eru afar meðvitaðir um starf sitt, sýna því mikinn huga og vilja inna það sem allra best af hendi. Því er vist að þeir munu taka fraðslu sem þessari vel.

Sjávarútvegsráðuneytið hefur haft frumkvædi að því að efla fræðslustarf af þessu tagi en finna þarf því formlegan farveg þar sem treyst verði á þátttöku og framsýni þeirra sem við sjávarútvegin starfa. Þeir þekkja best hvar skóinn kreppir að, hvar þörf er á að bæta verkkunnáttu og þekkingu svo úr verði veðmætar afurðir úr takmarkaðri auðlind. Fyrirkomulag fræðslumála í sjávarútveginum þarf að vera í sifelldri aðlögun að breyttum aðstæðum en nokkuð hefur á það skort hin síðari ár.

Um leið og ég feri sjómönnum í Grindavík árnaðaróskir í tilefni dagsins vonast ég til þess að eiga við þá gott samstarf í framtíðinni sem hingað til.

Þorsteinn Pálsson
sjávarútvegsráðherr

Um leið og við sendum sjómönum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum hamingju og heillaóskir á sjómannadaginn óskum við eftir áframhaldandi samvinnu um bætta meðferð sjávarafla og baráttu um hærra fiskverð.

Útgerð.

Hrungnir GK 50

Sighvatur GK 57

Fjölnir GK 157

Máni GK 257

Hafbjörg AR 16

Már GK 55

Forstj. Páll H. Pálsson
Framkvst. Þétur H. Pálsson

VÍSIR h.f.

Hafnargötu 15, Grindavík
Sími: 92 - 68755 - Fax: 68176

Bæjarbúar fjölmenntu í siglingu með Hrungni og Gauk.

Sjómannadagurinn 1991

Hátiðarhöld Sjómannadagsins í Grindavík hófust laugardaginn 1. júní kl. 16.00 á hefðbundin hátt með skemmtisiglingu í mjög góðu vèðri, sem reyndar hélt gott alla helgina.

Það voru vélbátarnir Hrungnir GK 50 og Gaukur GK 660 sem fóru með mikinn fjölda fólk sem adallega voru børn austur á Hraunsvík, þar sem rennt var fyrir fisk með stöng, og urðu geysilega fagnaðarlaeti þegar nokkrir fiskar voru dregnir um bord í annan bátinn, en af augljósum ástæðum verður hvorki gefið upp magn né tegundir þess afla sem veiddist.

Kl. 20.30 um kvöldið fór fram kappröður, þá réru 5 sveitir kvenna, 4 landsveitir karla og 7 skipshafnir.

Sigurvegarí kvennasveita voru Þórkótlustaðir H/F sem réru á 2.10.68. min, af landsveit karla sigrði sveit Þorbjarnar H/F á 1.42.71 min, sem jafnframt var langbesti tími allra sveita, en fljótasta skipshöfnin var af Sighvati GK 57 á 1.46.17 min.

Á sjómannadagsmorgun kl. 10.00 var safnast saman við sjómannastofuna Vör, þaðan var gengið í skrúðgöngu að minnisvarðanum, sóknarpresturinn séra Jóna Kristín Þor-

Guðveig Sigurdardóttir flutti ljóðið „Sjómannadagur“ eftir Kristinn Reyru

Rödrasveit Sighvats GK 57 sigræði í keppni áhafna.

Rödrasveit Pörkölustastaða sigræði í keppni landsveita kvenna.

Rödrasveit Pörbjarnar h.f. sigræði í keppni landsveita karla

valdsdóttir flutti þær og myntist látna félaga, þaðan var gengið til kirkju og hlitt á sjómannamessu.

Eftir hádegi hófust hátiðarhöld við höfnina, þar fluttu ávörp Guðmundur Ólafsson f.h. starfandi sjómann og Eiríkur Tómasson f.h. útgerðarmanna.

Því næst kom að heiðrun aldrada og er því gerð nánari skil annarstaðar í blaðinu. Guðveig Sigurðardóttir flutti ljóðið Sjómannadagur eftir Kristin Rey.

Nýr slöngubátur björgunar sveitarinnar Þorbjörns var skýrður, og hlaut hann nafnið Hjalti Freyr.

Þá var komið að hinum ýmsu leikjum og verðlaunaafhendingu fyrir kappröður. Um kl. 17.00 kom þyrla Landhelgsgæslunnar og sýndi björgun úr höfnini, þrátt fyrir að nokkur seinkun yrði á því að þyrlan kæmi, naut fólk þess hvað vedor var gott, að fylgjast með hvað þyrlur eru stórkostleg björgunarteki.

Í eftirmiðdag fór svo fram á i-próttavellinum knattspyrnuleikur milli vélstjóra og skipstjórnar manna, þar sigrðu þeir síðar nefndu, þriðja árið í röð.

Um kvöldið var síðan stiginn dans í Festi við undirleik hljómsveitar Birgis Gunnlaugssonar til kl. 3.00.

Hinrik Bergsson gjaldkeri S.V.G. afhenti Sigmundur Ólafsson form. björgunarsveitarinnar Þorbjörns ad gjöf utanbordsmótor á nýja bát sveitarinnar

Pessir heiðursmenn voru heiðradir á Sjómannadaginn. Svarav Árnason lengst til vinstrí og Hjalti Jónsson í miðið. Til hægri er Sævar Gunnarsson formaður S.V.G.

Heiðurskarlar

Sjómannadagsins 2. júní 1991

Sjómann- og vélstjórafélag Grindavíkur hefur ákvæðið í samráði við Sjómannadagsráð að heiðara tvær aldnar kempur. Pessir heiðursmenn hafa báðir verið bundnir sjómannsku og öllu því sem henni viðkemur allt sitt líf. Annar sem sjómaður, útvegsmaður og síðast en ekki síst formaður hagsmunafélags sjómannna og verkaþóls um áratugi.

Hinn sem sjómaður, vélstjóri, aðalvélsmiður og viðgerðarmaður bátaflota Grindvíkinga um áratugaskeið.

Sjómann Grindavíkur líta til þessara meitu manna með virðingu og pakklæti fyrir vel unnin störf og óska þeim Guðblessunnar á ógenginni braut.

Hjalti Jónsson vélstjóri

Hjalti Jónsson er fæddur 1.9. 1913 í Nýjabað í Garði. Foreldrar hans voru hjónin Jón Benediktsson og Hrefna Jónsdóttir sem þar bjuggu. Þar ólst hann upp til 16 ára aldurs. Þá hófst sjómannenskan á linuveðaranum Sæbjörgu frá Hafnarfirði, en þar um bord var einnig góðkunnur Grindvíkingur Ragnar Magnússon fyrverandi formaður Sjómann- og Vélstjórafélags Grindavíkur. Þetta var árið 1929.

Eftir þetta lá leiðin til náms í plótu- og ketilsíði í vélsmiðjunni Hamri þar sem hann lauk námi. Árið 1940 hóf Hjalti störf sem vélstjóri hjá Eimskipafelagi Íslands og sigldi sem slíkur öll stríðsárin.

Árið 1945 vann hann við uppbyggingu bræðslu í Keflavík á vegum vélsmiðjunnar Jötuns.

Vard aftur vélstjóri hjá Eimskip og sötti meðal annars ný skip á vegum þeirra til annarra landa, sem vélstjóri, komst upp í að vera fjóra mánuði að heiman í einu vegna vinnu sinnar við vélstjórn á vegum Eimskip.

Næst tók við verkstjórn í Landsmiðjunni til mánadarmóta nóvember/desember 1958. Þá hófst vélsmiðjurekstu hans og Viðars heitins sonar hans hér í Grindavík. En sem kunnugt er lést Viðar langt um aldur fram eftir erfð veikindi. Vélsmiðja Grindavíkur hefur til þessa dags verið burðarásinn í vélfrædilegri þjónustu við þau skip sem hér hafa þurft á þeirri þjónustu að halda. Þessi 33 ár eru öllum sjómannnum sem það vilja vita langur tími í þjónustu við örт vaxandi báta- og skipaflota í byggðarlaginu. Þessi þjónusta hefur verið ómissandi hlekkur í atvinnulífi byggðarlagsins og ástæðan ærin til þess að þakka vel og virðulega fyrir. Þessi þjónusta er ekki síður til hagsbóta fyrir hinn almenna sjómann en aðra sem stunda sjómannsku og útggerð. Allir eiga afkomu sínar undir skjótum viðbrögðum ef út af ber á þessu svíði ekki síður en á öðrum.

Sjómann- og Vélstjórafélag Grindavíkur vill þakka Hjalti Jónssyni hans óeigingjörnu störf í þágu sjávar-útvegs á langri ævi.

Lifðu heill.

Svavar Árnason útgerðarmaður

Svavar Árnason er fæddur að Bjargi hér í Grindavík 14.11.1913. Foreldrar hans voru Árni Helgason sjómaður og Petrunella Pétursdóttir sem síðar bjuggu að Garði hér í bæ. Svavar lauk verslunarprófi frá Samvinnuskólanum 1937. Sjómennsku stundaði hann líka framan af æfi og mest með Gunnari Gíslasyni frá Vík.

Hann var kosinn í hreppsnefnd Grindavíkur 1942, síðan oddviti frá 1946 og var viðloðandi bæjarstjórmálm til 1982, eða í 40 ár. Framkvæmdastjóri útgerðar frá 1949. Formaður Verkalyðs- og Sjómannafélags Grindavíkur frá 1939 til 1962. Kosin í sóknarnefnd Grindavíkursóknar 1947 og var í henni til ársins 1989 eða í 42 ár.

Hann var síðasti oddviti Grindavíkurhrepps eftir breytinguna úr hrepp i bæ var hann fyrsti forseti bæjarstjórnar Grindavíkurbæjar. Auk þess að vera 42 ár í sóknarnefnd var hann organisti við kirkjuna okkar í 39 ár.

Lifðu heill.

Gamlir heiðurskarlar

Á sjómannadaginn 1971, heiðræði Sjómannadagsráð Grindavíkur tvo aldrara sjómenn fyrir störf þeirra, þá Árni Guðmundsson, Teigi og Helga Jónsson frá Stafholti.

Árni Guðmundsson var fæddur í Klöpp 4. júní 1891. Dáinn 29. apríl 1991.

Helgi Jónsson var fæddur í Lambhúskoti Íslands 21. mars 1886. Dáinn 15. október 1979.

Til gamans birtum við formannavísur þeirra frá árinu 1937 úr Mimi, blaði Lestrarfélags Grindavíkur.

Guðmundur arfi Árni þar óld að starfi kveður snar. Ægis djarfur fetar far fenginn karfi að Teigi bar.

Jónsson otar Helgi hjer Hrannargota út á vér. Lambhúskoti frá hann er Fróins til not af ægi ber.

Gamlir sægarpar sem nú eru báðir fallnir frá. Frá v. Árni Guðmundsson frá Teigi og Helgi Jónsson frá Stafholti

Nú starfar Svavar aðallega við tryggingarstörf fyrir Vátryggingafélag Íslands.

Svavar hefur lagt gjörla hönd á plóginn hvað varðar hinn ýmsufélagsmál útvegsmanna og sjómanna. Hann hefur eins og aðrir ábyrgir menn stutt vel og dyggilega við framþróun slysavarnamála hér í bæjarféluginu og sem sveitarstjórnarmaður unnið ótullega að uppbyggingu hafnarinnar í það horf sem hún er nú í.

Það hefur ætið verið viðhorf Svavars að höfnin sé og hafi verið sá grunnur sem við Grindvikingar höfum byggt velferð okkar á Sjómanna- og Vélstjórafélag Grindavíkur vill við þetta teknifærji þakka Svavari Árnasoni hans störf í þágu félaga sinna á árum áður um leid og honum eru þókkud önnur mikilvæg störf í þágu okkar allra um langa tíð.

Lifðu heill.

Gæðin skipta nú meiru en magnið

Ávarp Guðmundar Ólafssonar skipstjóra, fulltrúa sjómanna.

Guðmundur Ólafsson, skipstjóri, fulltrúa sjómanna.

Ég óska sjómönnum og öllum þeim sem vinna við og að sjómennsku, svo og fjölskyldum þeirra, til hamingju með daginn.

Þegar þessi dagur er haldinn hátiðlegur af okkur sjómönnum, þá kemur fyrst upp í hugann nýliðin vertið. Framan af vertiðvar tíðarfari erfitt til sjósóknar og á tímabili geyssudu hreinfárvíðri. Þegar um haegdist, þá má segja að að hafi verið góðurhjá okkur suðvestlands og hefði ekki verið fyrir kvóttann, þá er ég sannfærður um að vertiðin hefði verið ein sú besta í fjölda ára.

En í stað þess að koma með sem mestan afla á land, sem þó er alltaf inni í myndinni, þá eru það gædin sem nú eru í fyrir rúmi. Allir eru komnir með kör og ísa aflann í þau. Netum var fækkað í sjó, ekki bara um helgar, heldur voru skip sem hafamikla afkastagetu í netaveiðum með fierri net í sjó en ella.

Þetta er þróun sem margir telja rétta, en þetta heftir menn hvaðsnertir afkomu. Því þarf að fá sem mest verð fyrir hvert kiló sem dregið er úr sjó, en ekki að koma með sem mest magn.

Hvað verður bannað næst?

Sjómannastéttin varð líka fyrir áfalli þegar loðnuveiðar voru nánast engar, þrátt fyrir að talsvert væri af loðnu á miðunum að mati skipstjórmannana, en mat fiskifræðinga var annað og rédu þeir ferðinni í ákvörðun loðnuveiða. Íslenskir fiskimenn hlusta á okkar fræðinga með góðu eða illu, en við viljum þá líka að hlustað sé á okkar fræðinga og vísindamenn á öðrum vettvangi en bara hér heima.

Að læra réttu handtökum

Sjólys hafa verið tið hér við land og eru enn. Slysavarnarskólinn hefur fært

okkur til betri vegar í því að stemma stigu við slysum, en skólinn einn og sér dugir ekki eingöngu. Þeir sem eru vanir á sjó og taka á móti umgum óreyndum mönnum, verða að hafa vakandi auga með þeim. Kenna þessum mönnum réttuhandtökum og vara þá við hættunum, því þær eru enn fjölmargar, þrátt fyrir miklar framfarir í aðbúnaði, vinnumáðstöðu og betri veiðarfæri.

Nú er unnið að hafnarframkvæmdum sem aðallega felast í því að laga hafnargarða og bryggjur eftir skemmdir af völdum sjógangs, en þæta þarf um betur í hafnarmálum, dýpka höfnina og innsigliinguna og þæta við leguplássum. Skipum hefur ekki fækkað hér í Grindavík á síðasta ári. Þó sum hafa farið hafa önnur og fleiri komið í staðinn og er það vel. Vona ég að þessi þróun haldi áfram.

Lyftistöng fyrir byggðarlagið

Bygging á móttókuhúsi fyrir fisker nái í undirbúningi. Þar er um mjög brýnt mál að raða. Í þessu húsi verður verður haegt að taka við fiski fyrir markaðinn, en hann mun hafa þarna aðstöðu, einnig á hafnarvíg að vera í húsinu og einnig mun vera haegt að geyma fisk í kæli í stuttan tíma í húsinu.

Það er von margra að þetta hús verði lyftistöng fyrir byggðarlagið, því það að vera haegt að fá fleiri aðkomuskip til að landa hér með tilkomu þess. Ég skora á þá sem stjórnar hér hafnar- og markaðsmálum að fylgja mali þessu vel eftir og kynna þessa aðstöðu viða, því með því móti næst það markmið sem stefnt er að.

Hvert hefur arður sjávarauðlindanna farið?

Ávarp Eiríks Tómassonar fulltrúa útgerðarmanna

Góðir Grindvikingar!

Ég vil byrja á því að óska sjómönnum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn. Við erum saman komin hér í dag til að halda hátiðlegan sjómannadaginn, dag sem er einn af aðalhátiðisðögum ársins hjá fólk við sjávarsíðuna. Vetrarvertið er líðin og framundan sumarveiðarnar sem eru margvislegar hér, þar sem bátaútgerð er adalþáttur sjávarútvegsins.

Vertiðin í vetur var okkur Grindvikingum gjöfum. Kvótar margra báta snemma búin og er ekki vali á því að ef sóknarminnun væri ekki eins mikil og raun er á, þá hefði þessi vertið verið ein af metvertiðum varðandi aflamagn.

Lifum á byltingartínum

Talsverð breyting er að eiga sér stað um þessar mundir á starfsaðstöðu þeirra sem lifa beint á sjávarútvegi. Kvótakerfið er orðið fast í sessi, frjálst fiskverð og fiskmarkaðir eru að ryðja sér til rúms. Ég er ekki í vafa um það að er við lítum til baka að nokkrum árum líðnum, þá munum við sjá það í sögulegu ljósi, að við erum að lifa byltingartíma núna á margvislegan hátt. Við sem búum á Suðurnesjum höfum hvað besta aðstöðu á landinu til að taka á móti hinum nýju tínum. Hér er aðstaðan best til að koma frá sér fiski þegar búið er að vinna hann, hvort sem hann er ferskur, frystur eða saltaður eða unnninn á annan hátt. Við njótum nálægðar flugstöðvarinnar og aðal út- og innflutningshafnar landsins í Reykjavík. Þá eru fiskmarkaðarnir að vera mjög snar þáttur í atvinnuupbyggingu sjávarútvegsins og eru við Grindvikingar þáttakendur í öflugasta og besttæknilega búna fiskmarkaði landsins.

Hefur fólk það verra í Reykjavík?

Fiskveiðistefnan hefur verið nokkuð til umræðu að undanförmögn og hefur Morganblaðið átt þar þátt, birt meðal annars sömu grein háskolaprófessors nokkurs, alls 7 sinnum á sama stað í blaðinu. Hef

Eirikur Tómasson fulltrúi útgerðarmanna

ég þar greint sömu ásælni háskólaþenna í fé sjávarútvegsins og mér fannst koma fram er ég var nemandi prófessorsins í Háskóla Íslands fyrir 17 árum, en þá hlustaði enginn á þetta, nú hlusta fáir. Ég sprýr, hvert hefur arður sjávarauðlindanna farið? Hefur fólk það verra í Reykjavík, þar sem sjávarútvegur er litillhluti atvinnustarfseminnar, en á Raufarhöfn þar sem sjávarútvegur er meginuppistaðan? Af hverju vill fólk flytja frá Raufarhöfn til Reykjavíkur?

Þó svo að það fyrirkomulag sem nú er á stjórnun fiskveiða megi bæta á ýmsan hátt, og sala á óveiddum fiski í sjó seri réttlætiskennd margra, þá mun fyrst verða strið í sjávarútvegi þegar stefna Háskólaþenna, um þjódnýtingu með sölu veiðileyfa nær fram að ganga. Sala veiðileyfa er ekkert annað en skattur á landsbyggðina. Áfram yrði úthlutuð kvótum og eina breytingin veri að greiða þyrfti fyrir kvótnana og atvinnuöryggi myndi minnka. Þeir sem eiga aðgang að peningum myndu sôlsa þetta undir sig. Kannast viðstaddir ekki við samsöfnun flutningastarfseminnar til og frá landinu á einum stað? Það væri illt í efni ef veiðheimildir safnast á sama hátt á of síðar hendur.

Við þarfum að berjast fyrir því enn frekar en gert hefur verið, að slátra verðjöfnunarsjóði sjávarútvegsins. Það er sameiginlegt verkefni okkar. Hvers vegna eru við sem störfum í sjávarútvegi skyldu til að spara, þegar ríkisvaldið spreðar peningum eins og það eigi lisið að leysa? Þeir eru búin að yfirdraga 8,5 milljarða í Seðlabanknum, þetta er ábyrgðarleysi.

Getum verið bjartsýn

Við Grindvikingar getum horft

til framtíðar með nokkurri bjartsýni varðandi sjávarútveg. Hér eru mörng fyrirtæki í útgerð og útgerðin þó nokkuð öflug. Ég held mér sé óhætt að fullyrða að okkar sjávarútvegur sé almennt minna skuldugur en gengur og gerist í atvinnugreininni

Það er mikil rætt um sameiningu fyrirtækja eins og gert hefur verið t.d. á Akranesi. Þetta hefur góða kosti, einsog að fyrirtakin verða sterkari í samkeppni og eiga auðveldara með að fylgja krófum tímans um tækni, en gallar eru einnig á þessu, t.d. samþjóppun valds. Þá erum við eins og ég gat um áðan, hvað best í stakk búin hér í Grindavík til að vera í fararbroddi í nýrra þróun í fiskvinnslu og útflutningi sjávarafurða og eru þar lykilatriði, fiskmarkaður og nálægð við flugvöll og útflutningshafnir.

Góðir hátiðargestir. Í dag tökum við okkur frið frá amstri og ónn hversdagsins og skemmtum okkur.

Ég vil því að lokum ítreka óskir mínar um gleðilegan og ánaegjuðrikan sjómannadag. Þá vil ég sér-

staklega óska sjómönnum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn og þakka gott samstarf.

„Við getum horft til framtíðar með nokkurri bjartsýni“

SKIPAPJÓNUSTA SUÐURLANDS sf

UNUBAKKA 10 – 12, 815 ÞORLÁKSHÖFN sími 98 – 33930 og 98 – 33541, fax 98 – 33941

Bjóðum landsmönnum öllum í útgerð og fiskvinnslu eftirfarandi þjónustu:

ÚTFLUTNINGUR SJÁVARAFURÐA

Sendum ferskan fisk á markaði í Evrópu. Erum með kaupendur að ýmsum unnum fiskafurðum. Fljót og örugg greiðsluskil.

INNFLUTNINGUR – SALA VEIDARFÆRA

Þú færð allt til veiðann hjá okkur, stórt sem smátt. Erum einnig með úrvall af vinnufatnaði.

UPPSKIPUN SJÁVARAFURÐA – ÚTSKIPUN AFURÐA

Bjóðum alla almenna þjónustu við uppskipun, útskipun og gámun fyrir fiskskip og fragtskip, á tímum þegar þér hentar. Góð vinna á vægu verði.

Reynið fljóta og örugga þjónustu. Það borgar sig.

SPARISJÓÐURINN Í KEFLAVÍK GRINDAVÍKURÚTIBÚ

Vikurbraut 62, 240 Grindavík, Sími 92-68733, Fax 92-68507

*Grindvíkingar róið á heimamið verslið
við ykkar eigin Sparisjóð*

Afgreiðslutími:
Mánudaga- föstudaga
kl. 9.15 - 12.15
12.45 - 16.00

Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum
hamingu- og heilla-
óskir á sjómanna-
daginn

***Sendum sjómönnum á
Suðurnesjum bestu árnaðaróskir á
Sjómannadaginn***

sæplast

PÓSTHÓLF 50, 620 DALVÍK SÍMI: 96 - 61670 PÓSTFAX: 96 - 61833

Sjúkrasjóður sjómannna í Grindavík

eftir Tómas Þorvaldsson

Sumarið 1952 var ég á ferð austur í Fljótshlíð og kom þar á þe sem heitir Kollabær. Þar bjuggu hjónin Sigurður Ólafsson og Sigríður Tómasdóttir, móðursystir mína. Ég hafði verið í sveit hjá þeim hjónum er ég var barn. Er ég var búinn ad þiggja veitingar hjá þeim hjónum og er ad kvedja þau úti á hlaði, þá segist Sigurður hafa í fórum sér umslag sem innihaldi skjöl með lögum um sjúkrasjóð sjómannna í Grindavík.

Hann vildi ad þessi skjöl kæmst í hendur réttra adila, ádur en hann væri allur og kom þeim í mínar hendur með þeim orðum ad ég gerði það við þau sem mér þætti best og þeim væri best fyrir komið. Þar sem ad einn annar þeirra 3ja manna ere ad þessum sjóði stóðu væri á lifi, Einar G. Einarsson í Gardhúsum, vildi Sigurður ad ég bæri þetta undir hann.

Ég fór með þessi skjöl heim og liggja þau nú dálitið hjá mér, ádur en ég kom þeim áleidis í hendur Einars. Er hann fær löginn afhent, mundi hann vel eftir þeim og ætlaði að athuga þetta. Stuttu síðar lést Einar og skjólin verða innlyksa í hans dóti. Þá hélt ég ad þau væri glöttuð og hafði sambandi við Ingveldi dóttur Einars og sagði henni frá þessum pappírum.

Ég bað hana að gefa þessu auga og rímu ári síðar hafði Ingveldur fundið skjólin og komið þeim í mínar hendur. Þau voru þá í sama umslaginu og ég kom til Einars.

Fyrir nokkrum árum datt mér í hug að kynna þetta fyrir fólk í Sjómannadaginn. Þá kom til mína Jón Tómasson, Faxamaður, og vildi hann fá að skoða þetta nánar. Ég lánaði honum skjólin og týndust þau þá aftur í nokkur ár, en komust

að lokum aftur í mínar hendur. Mér finnst síðan að þessir pappírar eigi hvergi betur heima en í vörslu Sjómannafélags Grindavíkur.

Sjómannafélagið er mjög þakk-látt fyrir þessa gjöf og mun varðaveita hana vel enda er ekki vitað til þess að sambærilegur sjóður sjó-

mannna hafi verið stofnaður hér-lendis svo snemma sem hér í Grindavík.

Hér á eftir fylgir samþykkt sjóðsins frá 1898 og bréfaskriftir vegna sjóðsins til sýslumanns Gull-bringu- og Kjósasýslu frá því um aldarmótin.

Tómas Þorvaldsson afhendir formanni SVG frumrit af bréfum frá um aldarmótin varðandi rekstur og starfsemi sjúkrasjóðs sjómannna í Grindavík

Frumvarp til skipulagsskrár fyrir styrktarsjóð sjómanna í Grindavík

1. gr.

Sjödurinn er stofnaður með frjásum samskotum, sem við árslok 1898 námu 93,97 kr.

2. gr.

Sjödurinn skal ávaxast í Söfnunarsjóði Íslands og skulu vextirmir árlega leggjast við höfuðstólinn, þar til sjödurinn er kr. 500.-

Frá þeim tíma má brúka hálfa vexti handa líðandi sjómönnum í Grindavík til styrktar jafnt úrsveitis sem innsveitis, mönnum sem stunda þar atvinnu á vetrarvertið, þar til sjödurinn er ordinn kr. 1000.- upp frá því má brúka 4/5 vaxta til þess sem hjér er sagt en 1/5 leggist ávallt við höfuðstól.

3. gr.

Þau ár sem enginn fær styrk úr sjódnum leggjast allir vextirnir við höfuðstólinn, en stjórn sjódsins skal heimilt að veita þann hluta vaxta sem til útborgunar átti að koma þad ár, þeim sem kunna að þurfa næsta ár.

4. gr.

Í stjórn sjódsins skulu vera presturinn í Stadarprestakalli í

Grindavík, fyrstu sýslunefndarmáður sama hrepps og sýslumáðurinn

i Kjósar- og Gullbringusýlu.

5. gr.

Þeir sem ætla að vera aðnýj-

andi styrks úr sjódnum, skulu fyrir lok vetrarvertiðar þad ár sem þeir ætla að fá styrkinn, hafa sent umsókn sína þar að lítandi til einhvers af stjórnendum sjódsins og skýra þar frá ástæðum sínum, veikindum og þar af leiðandi atvinnutjóni eða óðrum óhöppum sem þeir hafa orðið fyrir.

6. gr.

Reikningur sjódsins skal árlega birtast í B-deild stjórnartíðindanna.

Gardhúsum 12. mars 1898

Einar G. Einarsson, Sigurðr Ólafsson, Sigurður Ólafsson

FJÖLBRAUTASKÓLI SUÐURNESJA

Sunnubraut 36 - 230 Keflavík - Sími 92-13100

VÉLSTJÓRNARNÁM

Á haustönn 1992 verður boðið uppá nám á Vélavarðarbraut og 2. stigs vélstjórnar. Umsóknarfrestur er til 5. júní n.k. Nám í sérgreinum netagerðar fer einnig fram á haustönn '92

Allar nánari upplýsingar gefur skrifstofa skólans í síma 13100 og 13101

Skólameistari

Bréf til sýslumanns

16. mars 1900

Háttvriti sýslumáður

Svo er mál með vexti að árið 1897 stofnuðu sjómenn í Grindavík bindindisfélag. Þessir félagsmenn mynduðu sjód þann sem nefnist "Sjómannasjöður Grindavíkur", með frjásum framlöggum bæði hjá félagsmönnum og óðrum. Eins og nafn sjódsins ber með sér á ætlunarverk hans að vera til hjálpar nauðstöddum sjómönnum. Þessi lítila sjóðsfnun hefur verið undir hendi þeirra manna sem stofnuðu hann, en nú viljum við afhenda hann og koma honum á vel tryggilegan stað, en á hverju ári hefur verið einhver formadur þessa sjóðs, en þetta árið er ég undirritaður þad.

Þad eru því vinsamleg tilmæli til yðar háttvriti sýslumáður að þér vildum koma peningum þeim er sjödurinn á, í söfnunarsjóð Íslands. Ef þér verðið við þessari bón okkar treystum við yður til að sjödurinn fái sömu tryggingu og réttindi og adrír styrktarsjóðr.

Áðurnefndur sjöður er nú á vöxtum í Sparisjóði Árnassýlu, en verdur sagt up 11. maí næstkomandi og verdur þá hjér um bil 130 kr. Ég óska eftir svarefni til Grindavíkur sem þarf að vera komið til min fyrir 11. maí næstkomandi.

Reglur voru samdar fyrir sjóðinn og fylgia þær hjér með.

Virðingafyllst

Skrá þá sem hafa gefið til sjódsins hef ég undir hendi og getið þér fengið hana ef þér óskið.

Eg hef mið tekið breif yðar frá 24. febr. p.á. viðvijkandi styrktarsjóði sjómannna í Grindavík, en svo getið þér þess í brefi yðar, að i adra gr. skipulagsskrárarinnar í afriti því er yður var sent, vanti hvenær byrja skuli að borga 4/5 hluta af vöxtunum en í afriti því er ég hef undir höndum af skipulagsskránni er tekið fram að þar til sjödurinn er ordinn 1.000.00 kr. upp frá þeim tíma má brúka 4/5 hluta vaxta. Þetta hefur fallið burt úr afriti því af skipulagsskránni er yður var sent, ég sendi yður því hjér með nýtt afrit af henni, en svo getið þér þess í brefi yðar að skipulagsskráin þurfi að innihalda nöfn stofnendanna eða þeirra sem hafa samþykkt hana, en sel hvernig er skund og stað hvar og hvar með hinum var stofnun og hvenær það gjördi, en

28. mars 1900

Ég hef tekið breif yðar frá 24. febr. p.á. viðvijkandi styrktarsjóði sjómannna í Grindavík, en svo getið þér þess í brefi yðar, að i adra gr. skipulagsskrárarinnar í afriti því er yður var sent, vanti hvenær byrja skuli að borga 4/5 hluta af vöxtunum en í afriti því er ég hef undir höndum af skipulagsskránni er tekið fram að þar til sjödurinn er ordinn 1.000.00 kr. upp frá þeim tíma má brúka 4/5 hluta vaxta. Þetta hefur fallið burt úr afriti því af skipulagsskránni er yður var sent, ég sendi yður því hjér með nýtt afrit af henni, en svo getið þér þess í brefi yðar að skipulagsskráin þurfi að innihalda nöfn stofnendanna eða þeirra sem hafa samþykkt hana.

Ég geti hér undir stund og stað, hvar og hvenær hún var stofnud og hverjir þad gjörðu, en svo var skipulagsskráin samþykkt á fundi í Sjómannafélagi Grindavíkur nokkuð eftir að hún var stofnud af öllum sem í félagini voru, rínum 30 mönnum, en nöfn þeirra allra get ég því midur ekki haft upp á.

Sjómannafélag Grindavíkur er því stofnandi sjódsins og sem var þad í því ár 1897-98-99, samanber bréf mitt frá 16. mars 1900, en svo var oss premur falið á hendur af félagini að semja skipulagsskrána, sem undir hana erum ritadir og þegar áðurnefnt félag leyftist algjörlega upp, þá var mér að síðustu falið á hendur að koma sjóðnum til yðar.

Frekari upplýsingar viðvijkandi sjóðnum get ég eigi gefið.

Sjómannskonur

Vinnuálag sjómannskonunnar er ótvíraett meira en annarra kvenna í þjóðféluginu, ýmsar byrðar eru lagðar á hennar herðar sem bædi hjónin axla á öðrum heimilum. Barnauppleidi og ábyrgð á daglegum rekstri heimilsins eru á meðal þeirra verka sem hún glímir oft við án mikillar aðstöðar maka. Líklega hefur sjómannskonan orðið að kunna öðrum betur listina að býða. Meðan sjómaðurinn hefur öldur óvissunnar fyrir augunum á bátnum og ekkert fast land undir fótum, hefur hún sömu haettur fyrir hugarskotssjónum sínum.

Hvernig bregst hún við hættunni og öldum óvissunnar í huganum? Er það satt, sem segir í dægurlögnum að hún lifi í draumi á meðan hún bíður, eða lifir hún í annarri og kannski meiri vöku og veruleika en annað fólk? Til þess að svara þessum spurningum og fræðast um hagi sjómannskonunnar hefur Sjómannadagsblaðið fengið fjórar konur sem búa yfir ólíkri reynslu, til að ræða þessi mál aðeins nánar.

Matthildur Sigurðardóttir

Með 14 börn í heimili

Matthildur Sigurðardóttir í Viðihlíð er fiedd 1. júní 1914 á Akrahóli. Þau voru 5 systkinin og Sigurður fadir þeirra var við sjósókn alla tíð. Matthildur er því alin upp á dæmigerðu sjómannsheimili í Grindavík og þegar hún festi ráð sitt og giftist Ágústi Sigurðssyni 1932 varð þar engin breyting á því hann var þá þegar farinn að sekja sjóinni stift úr Grindavík.

Fyrstu árin sem þau Águst bjuggu saman var hann skipstjóri á bátum hjá óðrum, en á timabili gerði hann út sjálfur, m.a. með sér Brynjólf Magnússyni sóknarpresti.

Þau Matthildur og Águst eignuðust 14 börn sem öll eru á lífi. Það var því mannmargt á heimilinu og ýmsu að sinna hjá sjómannskonunni meðan bónindinn var á sjó, en Águst lést fyrir 17 árum.

Hún segir að margt hafi breyst á þeim tíma sem Águst stundaði sjóinn, en mesta breytingin til batnaðar hafi þó orðið þegar tekjurtryggingin kom til. Þetta var ólysanelegur munur því ádur áttu menn allt sitt undur því hvort og hvernig fiskaðist.

Ég var oftast nær róleg og hafði ekki miklar áhyggjur, enda í nögu

að snúast á heimilinu við að ala upp börnin. Stundum var ég ein heima með börnin í 3-4 mánuði þegar Águst var á síldveiðum. Þetta var oft löng bið en ekkert um það að fast, segir Matthildur og gerir ekki mikil óhlutverki sínu við að reka heimilið og koma 14 efnilegum börnum á legg. Eitt er þó vist að vel hefur tekist til hjá Matthildi því börnin halda tryggð við heimahagana, eru öll búsetti í Grindavík og öll á einn eða annan hátt tengd útgerð, sjósókn og fiskvinnslu.

Fjölskylda Matthildar og Ágústs frá Hraunteigi. Aftari röð frá vinstrí: Sigrún, Bylgja, Halla, Bára, Sjöfn, Alda, Pórðis, Asa, Sigridur og Hrönn. Fremri röð frá vinstrí: Sigurður, Ægir, Águst Sigurðsson. Matthildur Sigurðardóttir, Bjarni og Ólafur.

Maður varð að standa sig

Hún Stella hans Þóra, eða Guðveig Sigurðardóttir réttu nafni er fædd í Gerðum í Garði 9. desember 1931. Foreldrar hennar voru Sæunn Bjarnadóttir og Sigurður Magnússon frá Stördal.

Það er svo einkennilegt að það er ekkert sjómannsblöð í mér þött móðir min sé fædd á sjó og fadir minn væri mjög efstursóttur sjómaður, vedurglöggr og fiskinn. Hans líf var sjómannska. Þegar hann kynntist manninum minum þá fannst honum mikil meira varið í að ræða við hann en mig, því þeir áttu sjóinn sameiginlegan, segir Stella.

Eftir að foreldrar Stellu skildu, kom hún með móður sinni til Grindavíkur og bjó ásamt móður sinni og föstra, Reginbaldri Vilhjálmsdóttir í Miðhúsum, sem var sjómaður.

Mitt verk að færa honum mat í spennu þegar hann kom af sjó. Þetta þræmumáði ég með út í Nes og hafði gaman af. Nema þegar að tundurduflin rak í Nesin, þá var voðinn þar ef það myndi springa og svo voru amerísku hermennirnir í Nesinu fyrir ofan veginn. Ég var afar hrædd við þá og það er enn til staðar, ég er alltaf varkár gagnvart ameríkónum.

Datt ekki í hug að kvarta

Ég trúlofaðist manninum mínum Þórarni Ólafssyni þegar ég var aðeins 16 ára gömul og við fórum strax að búa. Hann var á sjónum, háseti og síðar stýrimaður hjá Gunnari heitnum í Vik og óx upp í skipstjórástarfið. Mér fannst þetta allt mjög edlilegt og datt aldrei í hug að kvarta undan því að hann væri sjómaður, en það var auðvitað oft erfitt, sérstaklega fyrstu árin sem við vorum bara tvö.

Þeir voru þá á linuveidum, komu að seint á kvöldin eftir lang-

tísku tímabilið" þegar sambandið við bátana var miklu takmarkaðra en við þekkjum í dag. Þá fékk maður stundum eldheit ástarbréf, þegar mennirnir voru í burtu svo mánuðum skipti. Ég er svo heppin að ég geymi ennþá eitt, sem ég veifa stundum. Ekki það að ástin hefur frekar vaxið en hitt, við höfum ekki vaxið hvort frá öðru. Ég sagði oft við konur sem áttu mennina sína í landi. "Æ, óskóp er þetta tilbreytingalaust lif.

Ég er alltaf eins og nýtrúlofuð, því ég fái ekki manninn minn heim nema á þriggja mánaða fresti."

Þetta jón auðvitað lika á alla ábyrgð og uppeldi. Peningarnir voru þá miklu minni. Það þyddi ekkert að vera að eyða fram í tímum. Eftir hvert úthald átti maður peninga og fékk að eyða þeim í ýmsa þarfa hluti, en ábyrgðin var mikil á mínum herðum og öllum þeim konum sem áttu mennina sína langdvölum úti á sjó.

Hvað á barnið að heita?

Ég minnist þess að þegar ég eignaðist 3ja barnið mitt árið 1955. Þetta var í janúar og þegar stelpan var mánaðargömul þá veiktist hún mjög alvarlega. Ég varð að fara með hana á spítala til Hafnarfjörðar, og henni var ekki hugað líf. Nunnurnar töku á móti mér og spurðu, því barnið var ekki skírt. "Hvað á barnið að heita ef illa fer?" Ég var ekki tilbúin að svara því, Þórarin var á sjó og við vorum ekki búin að hugsa út nafn á stúlkuna. Fádir hans var nýlátinn og ég fann það að mér að hann vildi að telpan héti Ólöf. Hún var síðan skírt Ólöf með skemmri skírn þarna á spítalanum. Þórarin var viðs fjarri og ég varð því að taka þessa ákvörðun, en ég vissi að þetta var rétt ákvörðun.

"Rómantiska tímabilið"

Ég tala stundum um "róman-

adra gefinn. Þessi draumur að verða sjálfbjarga rættist og það er vissulega gaman að eiga þátt í því að láta draumana rætast. En auðvitað er hugurinn hjá okkar fólk og þeim sem eru um bord í Alberti. Ég á hins vegar erfitt með að sætta mig við hversu margir af skyldmennum hans eru þar í áhöfn. Ég hugsa þó að þeir sýni meiri árvirkni af því þeir eru þarna saman, sonurinn, barnabarnið, tengdasonurinn, og jafnvæl tveir tengdasynir og einnig mágur. Þetta er of mikil afskylduliði.

Það ófært betra að liggja. Á leiðinni fréttist af sild og auðvitað stímad þangað, kastað og skipið var alveg kjaftfullt af sild. Eg var svo hrædd og var að sprýja út í vedrið og hversu langt væri í land. Helgi mágur minn var stýrimaður og ég þorði ekki að sofna. Hann segir við mig. "Góða farðu í koju. Við vekjum þig ef eitthvað kemur fyrir og ef það verður pláss í björgunarhánum." Ég gleymi aldrei þessari hughreystingu, en Helgi var alltaf gaman-samur.

Þú sagðir hér í upphafi að móðir þín væri fædd á sjó. Hvernig atvikaðist það?

Móðir mín er fædd 17. júní 1911. Móðir hennar Guðveig Eiríksdóttir sem þá var barnshafandi, hafði verið að sauma barnafatnað, en þetta var mjög fátaðt fólk. Það var steining í efninu eins og þekktist mikil í þá daga, sem gerði efnid mjög hart. Hún stakk sig í fingur á vinstri hendi við saumaskapinn og fékk blóðeitrun í hendina. Það var leknir í Keflavík og þegar hann loks kom í Gardinn til að lita á meinið, þá var komið drep i handleginn og ekkert um annað að gera en senda hana til Reykjavíkur.

Fæddi í kistu uppi á dekki

Það var ekki hægt landveginn en með einhverjum bodum var fenginn bátur úr Hafnarfirði. Þetta var lítil dekkbátur. Það var smíðud lítil kista utan um ömmu, sem var orðin fárveik og kistan komst ekki undir dekkid heldur var hún látin liggja ofan dekks. Þarna lá hún í haugasjó einsog hann gerist verst-

Skrifstofan var í eldhúsini

Þórarni gekk vel að fiska og varð síðar útgerðarmaður. Ekki hafa minnkað umsvifin hjá þer við það?

Það var oft talad um það að Þórarinna væri mikill jármkarl. Hann væri útgerðarmaður, skipsstjóri, framkvæmdastjóri og szi um innakaupin. Hann pantaði, en ég skrifadi ávisanirnar og skrifstofan var við eldhúsborðið. Hann sá líka um uppgjörð og það var aldrei hvild þegar hann kom í land.

Ég viðurkenni að maður var oft ansi pirradur, þegar þetta helltist allt yfir heimilið, sérstaklega þegar þurfti að útvega áhöfniinni peninga þegar þeir voru inni í löngum landlegum. Þetta var auðvitað ónaðissamt en ég kvarta ekki.

Hvernig horfa málín við þér í dag eftir að Þórarinna er kominn í land?

Hann ætlaði sér sem ungur maður að vera með sinn eigin bát, sinn eigin húsbóndi og ekki undir

Útgerðamennirnir á Alberti. Frá vinstrum Helgi heitinn Hjartarson og Þórarinna Ólafsson.

ur í norðanbáli í Faxaflóanum. Það var fengin ljósmódir til að fara með, en hún var svo sjóveik að hún treysti sér aldrei uppá dekkid. Það var 12 ára unglingspiltur með í ferdinni og afi sendi drenginn oftsinnis til að lyfta upp seglinu yfir kistunni og athuga hvernig ómmu liði.

Eitt skiptið kom hann til baka og sagði við afa að það væri ordin einhver breyting á undir seginu. Afí stókk þá upp og sá að amma var búin að fæða. Hann reyndi að fá ljósmódurina til að koma upp á dekk og hlynna að ómmu. Hún komst ekkert, var nær rænulaus af sjóveiki. Það sem bjargaði lífi Sæunnar móður minnar, var að amma var í opnum buxum undir síðpilsunum. Það réði úrslitum að mamma kafnaði ekki í þessum prengslum ofan í kistunni.

Það var ekkert annað hægt að gera en að flytja þær mædgur í kistunni beint upp á spítala þegar komið var til Reykjavíkur. Það var ekki búið að skilja á milli, en mamma dafnaði vel og var skírd Sæunn, sem var mjög edlilegt.

Vertu jafndugleg og hún amma þín

Amma míni, Guðveig, var svomikið veik að það þurfti að höggva vinstri hendina af fyrir ofan olnboga. Þetta var einstök kjarkkona. Hún missti hendina þremur dögum eftir þessa erfiðu sjóferð og hún lifði síðan í 18 ár eftir það. Hún fékk krök á stúfinn og gerði nánast öll sin verk þrátt fyrir handarleysið.

Þegar ég var litil og mamma brýndi mig til verka, þá var viðkvæðið, "vertu jafndugleg og hún amma þín." Það hefur kannski hadd mér að heita þessu nafni því stundum hefur mér fundist ég ekki risa undir því. En ég er alltaf að reyna að vera eins og hún formódir míni. En þó að mamma sé fædd á sjó og pabbi þessi mikli sægarpur, þá hefur þessi sjóástríða ekki siast inn í mig, segir Guðveig Sigurðardóttir.

Elínborg Ingvarsdóttir Mikið ábyrgðarstarf

Elínborg Ingvarsdóttir er fæddur Skagstrendingur og flutti til Grindavíkur 1968, en þá hafði hún kynnt Guðjóni Einarssyni sem þá var við nám í Stýrimannaskólanum og átti eftir að verða hennar eiginmaður. Guðjón er innfæddur Grindvíkingur af miklu sjómannsheimili. Þau Elínborg hófu búskap árið 1968 þegar Guðjón var að ljúka námi við Stýrimannaskólan og réðst sem stýrimaður á Hafrenning og síðar Albert og tók síðan við Geirfuglum 1977.

Við eignuðumst okkar elsta barn 1969 og þau urðu fjögur, allt strákar og þar af eru þrír á sjónum. Ég var ekki alin upp á sjómannsheimili og kynntist ekki sjónum að neinu ráði fyrr en ég kom hingad til Grindavíkur, segir Elínborg.

Það var mikið ábyrgðarstarf að vera sjómannskona. Sjá um uppeldið og rekstur heimilisins og yfirliefti var ég meira og minna ein heima. Maður þekkti ekki annað og þetta komst upp í vana en það gat verið erfitt að vera alltaf ein. Ég hef ekki gert mikið af því að fara í róðra með Guðjóni og það er örugglega ekki mikið sjómannsblöð í mér.

Fjármálin hafa verið í mínum höndum og það hefur lítið breyst þó að hann sé núna meira heima við. Þetta var ordinn hluti af mínu daglega starfi og það fylgir áfram. Fyrstu árin þegar strákarnir voru litlir þá var Guðjón mikið i burtu og ég finn það i dag að eldri strákarnir leita aðallega til mínu með sín mál, en yngsti strákurinn hefur alist meira upp með pabba sínum og þeir nái vel saman.

Ógleymanleg sigling til Hull

Til þess að setja sig inn í spor annars fólks, þá þarf maður m.a. að taka virkan þátt í þeirra stórfum og það hefur Elínborg gert, því hún hefur oftar en einu sinni farið á sjó með manni sínum. Ein ákveðin

sjóferð er ofarlega í huganum en hún var farin árið 1983.

Við fórum tvær héðan úr Grindavík, ég og Vilborg Helgadóttir. Við tókum Herjólf til Vestmannaeyja og ætludum þaðan með Skarfinum út til Hull. Það var vitlaust vedur á leiðinni til Eyja og okkur leid ekkert allt of vel og vorum helst á því að hætta við allt saman. En ég létt mig hafa það. Í Eyjum var vitlaust vedur og ég var ekki búinn að sitja nema örurstutta stund niður í lúkar á Skarfinum þegar ég kófsvitnaði. Það kom Sævar vélstjóri inn og sá að ekki var allt með felldu. Hann studdi mig inn að koju þar sem ég lagðist fyrir og leid afar illa.

Ég held að ég hafi á þessari stundu verið bæði sjóveik og sjóhrædd. Það lak eitthvað inn í stýrshúsið og Guðjón var að burðast með fótum fram og aftur og ég var reid út í hann að draga mig úti þetta ferðalag. Mér fannst líka út í hótt að við skyldum bæði vera að flækjast úti á sjó í snarvitlausu vedri og börnin ein heima.

Guðjón var ekkert að hafa stórar áhyggjur. Hann batt fótum við kojuna hjá mér og ég gat teygjist í hana. Ég gerði það strax upp við mig að með bátnum fær ég ekki heim. Svona lá ég útaf og stóð ekki í fæturnar fyrr en eftir fjóra sólarhringa þegar báturinn var kominn í "Pentilinn". Þá fór ég upp í stýrshús og hét því að stiga aðrei um bord framar í svona siglingu. Ég stóð við það og flaug heim, en þeir fengu rjómablíðu á heimsiglingunni, segir Elínborg Ingvarsdóttir.

Olga Gylfadóttir

Verðum að hugsa fyrir öllu

Olga er fædd í Reykjavík árið 1960 og flutti ásamt foreldrum sínum til Grindavíkur frá Neskaupstað árið 1974. Hún kynntist eiginmanni sínum Steingrímum Thorarensen fíorum árum síðan, en hann var búsettur í Reykjavík. Þau bjuggu fyrstu árin í höfuðborginni en flutti síðan til Grindavíkur árið 1981 og þá byrjaði Steingrimur strax að stunda sjóinn, fyrst sem háseti á humarbát.

Hann fór síðan á Albert á loðnuveiðar og þá fyrst voru fjarvistinar miklar og ég þurfti alfarið að taka yfir heimilishaldið. Olga og Steingrímur eiga nú 5 börn og því stórt heimili að sjá fyrir og mórgu að sinna í barnauppeldinu.

Sinnir vel heimilisstörfum

Þegar hann er heima þá tekur hann mikinn þátt í heimilisstörfini, en fyrstu árin sem við vorum héma, þá missti hann heilmikið úr. Þegar við eignuðumst okkar annað barn þá setti ég honum stólinn fyrir dyrnar. Hann yrði að koma sér á minni bát og vera meira heima. Það breytti heilmikið og hann gat aðstoðað mikið við heimilishaldið og einnig eftir að við keyptum okkur lítinn bát og fórum að gera út sjálf.

Parna skilur kannski á milli hjá

daga. Þetta hefur að visu lagast mikið með tilkomu farsímans en hann nær ekki út á öll mið.

Í nóvember sl. byrjaði hann á loðnu og það var ekki stoppað fram á fyrstu daga í apríl, nema með lögbundnum fridögum og ekkert þar fyrir utan. Hann stoppaði síðan í þrjár vikur heima og fór þá á Drangavíkina.

Þetta er ekki langt stopp heima-við en sjálfsgagt meira en oft áður fyrir.

Vissulega hugsar maður um þær hættur sem fylgja sjómannsstarfinu. Steingrimur hefur lent í slys um úti á sjó, bæði hjá öðrum og einnig á sinum eigin bát. Þetta stendur manni því mjög nærrí, en ég reyni þó að leíða það hjá sér. Ef það er mikið vont vedur þá hrungi ég í tilkynningaskylduna og fær að vita að þeir eru komnir í var. Þá líður manni mikið betur.

Sjómannskonan verður að hugsa fyrir öllu, þegar eiginmennirnir eru svona mikið í burtu. Ef eitthvað að gera, þá verður maður að ákveða það sjálfur og jafnvæl þá að taka afleiðingunum af því.

Þegar Steingrimur er úti á sjó, þá er ég skipstjóriinn, stýrimaðurinn og öll áhöfnin í landi, segir Olga Gylfadóttir.

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

Laugavegi 114 - 105 Reykjavík - Sími 91-604400

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

SÍMI 26466

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

HITAVEITA
SUÐURNESJA

**Óskum öllu verkafólki
til lands og sjávar til
hamingju með daginn**
**Baðhúsið
við Bláa lónið**

Grindvíkingar anno 1703

Í Landnámabók segir frá því að Molda-Gnúpur og synir hans námu land í Grindavík og mun sá atburður hafa orðið árið 935 eða 936. Þeir feðgar námu fyrst land austur í Álfavéri, en flýðu þaðan undan eldgosi. Eru flestir frædimenn summála um að það gos hafi orðið í Eldgjá, sem næst árinu 934.

Fátt er nú vitað um Molda-Gnúpur og syni hans, umfram það sem í Landnámu segir. Við vitum t.a.m. ekki hve fjölmennar fjölskyldur þeirra og fylgdarlið voru, né heldur hvar í Grindavík þeir tóku sér bólfestu. Formar heimildir hafa að sönnu að geyma ættartölur, þar sem raktar eru ættartölur frá Molda-Gnúpi, fram til pekktra manna á Sturlungaöld, en fátt af því fólk viðist hafa búið í Grindavík.

Íbúar Grindavíkur á næstu öldum eru faestir þekktir. Af fornum málögum og öðrum skjólum má sjá að flest lögbýlin í sveitinni: Staður, Húsatóftir, Járngerðarstaðir, Þórkötlustaðir, Hraun og Krýsuvík voru öll komin í byggð um 1230 og

Jón P. Þór
sagnfræðingur skrifar

í rekaskrá Skálholtsstaðar frá árinu 1270 er enn fremur getið Höfs. Hvar sá bær stóð er ekki vitað, en vera má að þarna sé um að ræða eldra nafn á Hópi eða Ísólfsskála og hugsanlegt að nafnið Hóp hafi misritast í Hof í handriti.

En þótt jardirnar væru byggðar er fátt vitað um ábúendur þeirra og aðra íbúa sveitarinnar, fyrir en kemur fram á 18. öld. Nöfn órfárra eða færri hjáleigur. Voru þær sam-

eldri Grindvíkinga hafa geymst í heimildahandráðanum og þá helst Staðarpesta og annarra heldri manna, eða þeirra sem komu við stóratburði, t.d. Tyrkjárið.

Eins og kunnugt er, var manntal tekið á Islandi í fyrra skipti árið 1703 og voru þá allir Grindvíkingar skráðir með nafni, hver á sínu heimili. Við skulum nú hyggja um stund að þessu fólk, fyrru Grindvíkingunum, sem stíga holdi klæddir og nafngreindir fram úr grásmósku aldanna. Í mórgum tilvikum takmarkast vitneskja okkar við nöfnin ein, en um órfää hefur tekist að afla frekari heimilda.

Fyrsta almenna manntal á Íslandi var tekið í Grindavík nóttna fyrir þáska árið 1703. Þá voru íbúar í Grindavíkurhreppi alls 248 og heimili 40. Meðalfjöldi fólks á heimili var þannig 6,2, en þau voru mjög misstórar. Átta jardir, eða lögþýli, voru byggðar í hreppnum og var tvíbýli á einni þeirra og á öllum jörðunum utan einni voru fleiri eða færri hjáleigur. Voru þær sam-

tals 31. En hyggjum nú nánar að íbúum í Grindavík aðfaranótt þáskadagsins 1703.

Í manntalinu eru fyrst taldir heimilismenn á prestsetrinu Stað og fyrstur sóknarpresturinn, sr. Sigurður Eyjólfsson. Hann var ordinn 59 ára gamall, er hér var komið sôgu, fæddur árið 1644, en var nýkominn að Stað. Sigurður var sonur sr. Eyjólfss Jónssonar á Bjarnastöðum. Að lokinni vígslu gerðist hann fyrst aðstodarprestur sr. Ámundra Ormssonar á Kálfatjörn, fékk brauðið eftir hans dag og gegndi því i rétt tuttugu ár. Þá hafði hann brauðaskipti við sr. Odd Árnason í Arnarbæli og sat þar til ársins 1698. Þá virðist holdsins brími hafa hlaupið með klérk í gônur því hann missti prestskap, "fyrir of fljóta samsængun með seinni konu sinni, Þórunni Bjarnadóttir," svo notuð séu orð Sighvatar Grímssonar Borgfirðings. Þórunn var 24 árum yngri en sr. Sigurður og er svo að sjá sem presti hafi orðið helsti brátt til hennar og gengið í rekkju með henni áður en hjónavigslan hafði farið fram.

Fyrir þetta brot varð sr. Sigurður að sleppa Arnarbæli og virðist hafa verið án prestakalls til ársins 1703. Þá fékk hann uppreisn æru, var veittur Staður í Grindavík og var nýkominn að kallinu er manntalið var tekið. Þá voru hjá honum á Stað kona hans, Þórunn Bjarnadóttir, 35 ára, módir hennar, Sigriður Bjarnadóttir, 75 ára, og í fylgd með þeim mæðgum var 52 ára gömul systir prestsfrúarinnar, samnefnd henni, og hafði með sér 10 ára gamla dóttur sína. Ennfremur voru á heimilinu sex vinnuhjú, þrír vinnumenn og þrjár vinnukonur. En sr. Sigurður Eyjólfsson átti ekki langa líffða fyrir höndum. Hann lést á Stað úr bólunni árið 1707.

Fjórar hjáleigur voru byggðar í Staðarlandi árið 1703. Þær voru ekki nafngreindar í manntalinu fremur en adrar hjáleigur í hreppnum, en númeraðar, kallaðar 1., 2., 3. og 4. hjáleiga. Á fyrstu hjáleigu var húsþondi sr. Stefán Hallkelsson, forveri sr. Sigurðar Eyjólfssonar í embætti. Engum sögum fer af samskiptum þeirra starfsbraðranna, en ekki er lokað fyrir það skotið að þau hafi verið

nokkuð einkennileg því sr. Stefán ar nýbúinn að missa embætti Staðarklerks, er hér var komið sôgu. Stefán var sonur sr. Hallkels Stefánssonar á Hvalsnesi, fæddur árið 1664. Hann fékk Stað 1687 en þótti drykkfelldur og óreiðusamur og vék Jón byskup Vidalín honum frá embætti árið 1703. Var honum þá gefið að sôk að hafa veðsett tveim mónum sama bátinn. Hann fékk uppreisn æru árið 1709 og lést 1732. Árið 1703 voru á heimili sr. Stefáns kona hans, Hólmfríður Þórdardóttir, 33 ára, fjögur ung börn þeirra og ein vinnukona.

Á hinum hjáleigunum voru heimilin fámennari. Á 2. hjáleigu bjuggu hjónin Vigfús Bjarnarson og Guðrún Einarsdóttir, 48 og 33 ára, ásamt tveim ungum börnum sínum, og á 3. hjáleigu þau Jón Teitsson og Sigríður Bjarnadóttir, 51 og 43 ára og hófðu hjá sér tvö börn sín. Á 4. og síðustu hjáleigunni voru hjónin Jón Þorsteinsson og Guðrún Eyvindsdóttir ásamt sex ára gömlum syni sínum. Loks voru skrádir í Staðarlandi sex lausamenn, en ekki getið nánar um dvalarstað þeirra. Má geta sér þess til að þeir hafi búið í verbúð og sótt sjó á útvegi Staðarklerks.

Næst vikur sögunni að Húsatóftum. Þar bjó árið 1703 Ólafur Pálsson, 42 ára, ásamt konu sinni, Þorgerði Eyjólfssdóttur, 24 ára, og þrem ungum börnum þeirra. Ennfremur voru fimm vinnuhjú á heimilinu.

EKKI hefur tekist að grafa upp frekari heimildir um þau Húsatóftahjón, en þau virðast hafa búið góðu búi því átta lausamenn voru taldir á Húsatóftum og hafa vafalítid stundað sjóröðra, að einum undanteknum, sem ekki var nema átta ára. Lausamennir voru farandverkafolk þessa tíma og sýnir sjöldi þeirra á Stað og Húsatóftum, að þeir, sem ekki hófðu við bú að stýðjast, hafa talið hag sinum semi-lega borgið við sjávarsíðuna.

Þrjár hjáleigur voru í Húsatóftalandi árið 1703. Á hinni fyrstu bjuggu hjónin Kálfur Magnússon og Þóra Sveinsdóttir, 46 og 43 ára, og hjá þeim fjögur börn þeirra, hið yngsta, Bjarni Kálfsson, fimm víkna, og var hann yngstur Grindvikinga. Á 2. hjáleigu bjuggu systkinin Ólaf-

ur og Margrét Magnússarbörn, 35 og 43 ára, og má vel vera að þau hafi verið systkin Kálfs Magnússonar. Á 3. hjáleigu, sem einnig var kölluð Kóngshús, var húsþondi Jón Jónsson, 52 ára gamall. Hann hafði þrjú vinnuhjú, auk þess sem ein hjón voru þarna í húsmennsku.

Næst á eftir Húsatóftum getur manntalið Járngerðarstaða, sem þegar á þessum tíma virðist hafa verið stærsta býlið í hreppnum. Þar bjuggu um þáskana 1703 hjónin Þorsteinn Þorsteinsson og Valgerður Magnúsdóttir, 45 og 44 ára gömul, og auk þeirra voru á heimilinu fjögurra ára gömul dóttir þeirra og sjó vinnuhjú.

Þorsteinn Þorsteinsson var greinilega einna gildastur bóndi í Grindavík á þessum tíma og er af honum nokkur saga. Hann fæddist í Krýsuvík árið 1658, sonur hjónanna Þorsteins Þorsteinssonar bóna þar og Guðrúnar Jónsdóttur, prests í Arnarbæli, Daðasonar. Þorsteinn í Krýsuvík mun hafa talist til betri þænda á sinni tið og kona hans var vel aettuð. Því þótti sjálf sagt að setja Þorstein yngri til menni og var hann sendur í Skálholtsskóla, en óvist hve lengi hann var þar eða hvort hann varð stúdent. Hitt er vist, að hann tók aldrei prestvígslu og stundaði ekki framhaldsnám, en snéri heim til áthagnar Anna er hann hvarf úr skóla. Bjó hann fyrst í Krýsuvík, en síðan að Járngerðarstöðum, þar sem hann bjó til dauðadags, 1722. Hermir ein heimild að hann hafi láttist af völdum drykkju. Valgerður kona hans var dóttir Magnússar Kortssonar lögréttumanns í Árbæ og hófðu forfedur hennar komið við sôgu Grindavíkur fyrri á öldum.

Af Jardabók Árna Magnússonar og Páls Vidalíns, sem tekin var saman sumarið 1703, er auðsætt að Járngerðarstadir hafa þá verið taldir kostamest jarda í Grindavíkurreppi. Þaðan var mest útraði, en fiskveiðar þó minni á þessum tíma en áður hafði verið og stafadi það af aflabresti undanfarinna ár, sem síðar verður frá greint. Í Jardabókinni er kostum Járngerðarstaða lýst með þessum orðum:

Skóg til kolgjörðar hefur þessi jörð í almenningum sem adrar.

Vorhús í Grindavík, gamli bærinn. Barnaskólinn og Þorbjörn í baksýn. Ljósmynd. Einar Einarsson

Eldiviður er fjörupþang. Fjörugrasatekja til jardarinnar þarfa.

Rekavon í betra lagi... Sólvafjara til ábuenda brúkunar.

Heimrædi er árið um kring og lending í betra lagi.

Þar gánga skip heimabóndans og þau inntökuskip, er þángáð til fiskiafla ráðast fyrir undirgift, sem heimabóndi tekur, og lætur þá verbüð og vergógn í tje fyrir skipsöfina. Hafa hjer fyrrum mörg innökuskip verið um vertiðirnar; mega og enn vera, ef menn vilja.

Skip stólsins gánga hjer venjulegum III edur III, og hafa þeir verbüðir fyrir sig, sem stóllinn uppbyggir. En soðningu kaupa skipverjar. Hafa þessi skip stólsins verið so lángar stundir, en alt þar til í tið Mag. Brynjólfss (þ.e. Brynjólfss byskups Sveinssonar) var gefin til heimabóndans undirgift undir þau skip, sem fleiri voru en tvö af stólsins hendi. Og hýsti þá heimabóndi skipsöfn. En í tið Mag. Brynjólfss var uppbygd önnur staðarins verbúð, sem síðan hefur viðhaldist, og engin undirgift verið frá stólnum lögð til bónadans.

Selstöðu hefur jörðin og brúkar enn nú þar sem heita Baðsvellir. Helstu

og kvarta menn um að þar sjeu hagar oflitrir og þróngvir. Item sje þar stórt mein að vatnsleysi, þá þerrar eru, og fyrir þessa lesti selstöðunnar segja menn fulla nauðsyn til að kaupa selstöðu annarstaðar. Þessa brúkar bóna allena.

Engjar eru öngvar.

Torfrista engin nema í sendnum grundum.

Hætt er mjög fyrir pening í vatnsgjáum.

Líka brýtur sjór nokkuð á land jardarinnar.

Á Járngerðarstöðum heita Kóngsgardar. Þær hefur til forna gengið eitt kóngsskip og gefið undirgift.

Á Járngerðarstöðum eru fáeinna verbúða staði, nú forfallinna, og hafa þar legið við skips-hafnir inntökuskipa, sem undirgift gefið hafa.

Tæki stórt fiskerie til aftur, þá bygði ábuandi þessar búdir upp aftur ... til að ná undirgiftinni, því þá kæmi sveitamenn með skip, eins og til forna var.

Þannig var lýst kostum og göllum Járngerðarstaða og gaði lýsingin, að breytta breytanda, átt við um flestar jardir sveitarinnar. Helstu

kostir þeirra allra voru verstaðan, stutt sjávargata og góð fiskimið skammt undan landi auk fjöruhlunninda, en helstu ókostir litid haglendi og vatnsskortur.

Tiu hjáleigur voru í landi Járngerðarstaða árið 1703. Á hinni fyrstu bjó Jón Eyvindsson, 34 ára, ásamt konu sinni Guðrúnú. Ögmundsdóttur, 40 ára og 26 víkna gamalli dóttur þeirra. Á 2. hjáleigunni bjuggu hjónin Þorvaldur Bergsson og Þorbjörn Eyjólfssdóttir, 44 og 50 ára, og á hinni priðju Þorsteinn Þorsteinsson, 39 ára, ásamt konu sinni, Guðnýju Bjarnadóttur, 45 ára, og héldu þau eina vinnustúlk. Á fjórðu hjáleigu var húsriðandi Guðmundur Hávarðsson, 54 ára, og hafði hjá sér þrituga vinustúlk, og á hinni fimmstu voru hjónin Þorgrímur Einarsson og Ingunn Guttormsdóttir, 54 og 42 ára, ásamt tveim börnum sínum. Á sjóttu hjáleigu bjó Jón Jónsson, sextugar að aldri, ásamt tveim vinnuhjúnum og á hinni sjóundi Magnús Hjörðsson, 53 ára, ásamt konu sinni, Guðrúnú Eyjólfssdóttur. Hún var ári eldri en hann og hjá þeim var fimmtíð ára gamall sonur þeirra. Á áttundu hjáleigunni bjuggu hjónin Árni Jónsson og Þorbjörn Vilhjálmsdóttir. Hann var

29 ára en hún 38 og auk þeirra var á heimilinu Runólfur Guðmundsson, þritugur að aldri, sagður "þeirra þjenari." Niunda hjáleigan var fjölmennust allra hjáleigna í landi Járngerðarstaða. Þar bjó Runólfur Gíslason og hefur hann að öllum likendum verið ekkjumádur því auk hans voru á heimilinu fjögur börn hans á aldrinum 4-9 ára og að auki ein vinukona. Loks er að geta tiundi hjáleigunnar, en þar bjuggu hjónin Jón Jónsson, 54 ára, og Sigríður Þórdardóttir, 45 ára, ásamt þrem börnum sínum og var hið elsta 23 ára en hið yngsta níu ára.

Þá vikur sögunni að Hópi. Þar var tvíbýlt og bjuggu hjónin Jón Sigmundsson og Sesselja Þorsteinsdóttir á öðrum helmingi jardarinnar. Hann var 41 árs en hún ári yngri. Ennfremur voru á heimilinu sextán ára gómul dóttir þeirra og tvö vinnuhjú. Á hinum helmingi jardarinnar bjó Stefán Stefánsson, 41 árs, og hafði hjá sér þrjú vinnuhjú. Ein hjáleiga var byggði í Hópslandi. Á henni bjó Brynjólfur Daðason, 42 ára að aldri, ásamt 74 ára gamalli móður sinni, Höllu Torfadóttur. Hjá þeim voru í húsmennsku Einar Porgautsson, 63 ára, og 23 ára gómul dóttir hans, Guðný að nafni.

Næst getur manntalið Þórkötlustaða. Þar voru heimilismenn alls þrettán og var það fjölmennasta heimili sveitarinnar. Fyrir því réði Eyjólfur Jónsson. Hann var tekinn að reskjast nokkuð, er hér var komið soga, örðinn sextugur, og kona hans, Ingeldur Ingi-mundardóttir, var 45 ára. Börn áttu þau sjó og var hið elsta 23 ára, en hið yngsta 39 vikna. Í barnahópnum voru sex drengir og ein stúlka og virðist svo sem þau hjón hafi snemma orðið uppiskroppa með nöfn því þrír elstu drengirnir hétu allir Jón. Auk fjólskyldunnar voru fjögur vinnuhjú á heimilinu.

Fimm hjáleigur voru byggðar í landi Þórkötlustaða. Á hinni fyrstu bjuggu hjónin Jón Stigsson og Þurður Magnúsdóttir, 37 og 36 ára, ásamt 20 vikna gómum syni sínum. Á annarri hjáleigu voru Ormur Ólafsson og Randiður Ívarsdóttir, 37 og 33 ára, og ennfremur Jón Sigurðsson húsmáður, 36 ára. Á

þriðju hjáleigunni bjuggu hjónin Illugi Ívarsson og Guðrún Jónsdóttir, 39 og 26 ára, ásamt tveim kornungum börnum sínum og á fjórðu hjáleigu voru hjónin Þorvarður Þorvaldsson og Ingeldur Höskuldsdóttir, 45 og 47 ára, ásamt ungrí dóttur sinni. Á fimmstu og síðstu hjáleigunni í Þórkötlustaðalandi bjuggu hjónin Gunnlaugur Þórdarson og Solveig Þórdardóttir. Hann var 34 ára og hún 45. Hjá þeim var módir Gunnlaugs, Þórdís Gunnlaugsdóttir. Hún var 82 ára gómul, elst allra íbúa í sveitinni og hinn eini þeirra, sem lifað hafði Tyrkjárið. Einnig var á heimilinu 18 ára gamall piltur, Þorsteinn Kolbeinsson. Hann var sagður "smaladrengur" og var eini Grindvíkingurinn, er þaðstarfsheiti bar árið 1703.

Á Hrauni bjuhhu hjónin Þorsteinn Gunnarsson og Sesselja Gísladóttir, 29 og 33 ára, ásamt tveim kornungum börnum sínum. Þau héldu fjögur vinnuhjú og hafði ein vinukonan hjá sér ungan son sinn.

Tvaer hjáleigur voru byggðar í landi Hrauns. Á annarri bjuggu hjónin Þorsteinn Björnsson og Þórdís Bjarnadóttir, 46 og 47 ára, og á hinni síðari ekkjan Drysiana Eyjólfssdóttir ásamt fimm börnum sínum á aldrinum 9 til 16 ára. Var hún eina konan, sem stóð fyrir heimili í Grindavíkurhreppi árið 1703. Hjáleigan, sem Drysiana bjó á nefndist Vatnagarðar og var bú hennar 3 kýr, 11 ær, 3 sauðir tvevetrir, 2 veturgamlir og 1 hestur. EKKI er getið um sjávarútveg á heimilinu og líkast til hefur hann voru staddir þar er manntalið var tekið. Af þeim áttu fjórir sveit í Árnessýlu en tveir í Rangárvallasýlu.

Þar með er lokið þessari stuttu yfirferð okkar yfir Grindavíkursveit á því herrans ári 1703. Við höfum kynnst íbúunum lítillega en verðum þó að viðurkenna, að um fæsta þeirra vitum við meira en nöfn og aldur. Adeins þrír virðast hafa komið á bækur, prestarnir tveir á Stað og Þorsteinn á Járngerðarstöðum. Margan kann að undra að ekki skuli fleiri Grindvíkinga frá þessum tíma getið ýtarlegar í rituðum heimildum, en ástæðan er í raun einföld. Hjáleigubændur komust sjaldan á

Loks er að geta Krýsuvíkur. Þar bjuggu á heimajörðinni hjónin Sigvaldi Bjarnason og Þorbjörg Hallkelsdóttir og var hann 52 ára, en hún 32. Hjá þeim voru þrjú börn þeirra á aldrinum 4-10 ára og ennfremur voru fjögur vinnuhjú á heimilinu og hafði eitt þeirra með sér barn.

Hjáleigur voru jafnan nokkrar í Krýsuvíkurlandi og árið 1703 voru sex þeirra byggðar. Á hinni fyrstu voru hjónin Jón Þorvarðsson og Guðrún Þorvarðsdóttir og stóð hún á fertugu, en hann var tveim árum eldri. Á annarri hjáleigu bjuggu Magnús Þórdarson og Solveig Bjarnadóttir, 32 og 35 ára, og voru hjá þeim ungur sonur þeirra og roskin módir Magnúsar. Á þriðju hjáleigu bjuggu hjónin Jón Jónsson og Guðrún Þórdardóttir, 34 og 31 árs, ásamt ungum syni sínum og á fjórðu hjáleigu hjónin Ólafur Þorvarðsson og Katrín Jónsdóttir. Hann var 44 ára, en hún 46 og hjá þeim voru tveir synir þeirra, 10 ára og eins árs. Á fimmstu hjáleigu í Krýsuvík bjuggu þau Ófeigur Ólafsson og kona hans, Guðrún Þorsteinsdóttir. Hann var þritugur en hún 27 ára og áttu þau tvö kornung börn. Á sjóttu og síðstu hjáleigunni bjuggu þau Jón Eyjólfsson og Hólmfríður Jónsdóttir, 55 og 47 ára. Fimm börn þeirra voru á heimilinu, einn piltur og fjórar stúlkur. Af stúlkunum báru tvaer sama nafn, hétu báðar Ingeldur.

Auk þess fólks, sem hér hefur verið getið, voru 29 niðursetningar og þurfalingar taldar í hreppnum árið 1703 og sex utansveitarmenn voru staddir þar er manntalið var tekið. Af þeim áttu fjórir sveit í Árnessýlu en tveir í Rangárvallasýlu.

Þar með er lokið þessari stuttu yfirferð okkar yfir Grindavíkursveit á því herrans ári 1703. Við höfum kynnst íbúunum lítillega en verðum þó að viðurkenna, að um fæsta þeirra vitum við meira en nöfn og aldur. Adeins þrír virðast hafa komið á bækur, prestarnir tveir á Stað og Þorsteinn á Járngerðarstöðum. Margan kann að undra að ekki skuli fleiri Grindvíkinga frá þessum tíma getið ýtarlegar í rituðum heimildum, en ástæðan er í raun einföld. Hjáleigubændur komust sjaldan á

bækur, vinnuhjú enn sjaldnar og þótt þeir, sem sátu lögþýlin væru að sónnu mikils metnir menn heima í héraði, ber þess að gaeta að þeir voru ekki sjálfsignarbændur. Húsatöftir voru konungseign, hinna jardirnar allar eign dómkirkjunnar í Skálholti. Bændurnir voru þannig landsetar Skálholtsstóls og Danakonungs og þótt þess séu vissulega dæmi að bændur í Grindavík á fyri óldum hafi hafist til mannvirðinga, safnað audi og jafnvel átt miklar eignir í óðrum sveitum, er óliklegt að svo hafi verið um marga þeirra, sem hér hafa verið taldir. Þegar mantalið var tekið árið 1703 var loksins að ljúka einhverjuversta hardindaskeiði, er heimildir kunna frá að greina á síðari óldum, litlu ísöldinni svonefndu. Þá voru kuldar miklir, eins og nafnið bendir til, sum árin hafis á fiskislöðum Sunnlendinga og aflabrestur mikill. Má sem dæmi nefna, að á 18 ára tímabili, 1686-1704, telja heimildir adeins eitt gott aflaár í Sunnlendingafjörðungi, tvö voru í meðallagi, en hin öll léleg. Liggur í augum uppi, hve hart svo langett fáfiski hefur bitnað á verstdó á bordi við Grindavík. Og ekki tók betra við er afli tók loksins að glæðast og veðurfar hlýnaði. Þá

Hinn mikli fjöldi hjáleigna segir athyglisverða sögu um atvinnuhætti og atvinnuskiptingu. Sjávarútvegur var sem endranzer höfuðatvinnuvegur Grindvíkinga, landbúskap höfðu bændur adeins til styrktar og heimaneyslu. Graslendi hjáleignanna voru lítil og rýr og verstdó á bordi við Grindavík. Og ekki tók betra við er afli tók loksins að um leid íslenska menningu.

Eignarhald Skálholtsstóls og konungs á jördunum í Grindavík segir einnig mikla sögu og sýnir betur en flest annað mikilvægi verstdóvarinnar. Skálholtsstóll var voldugasta og auðugasta stofnun á Íslandi á þessum tíma og byggðist veldi hans og auður ekki síst á útgerð og fiskúflutningi. Grindavík var ein mesta og mikilvægasta verstdóin og fiskihöfnin í gervöllu biskupsdæminu og því ein af undirstöðunum undir efnahag biskupsstólsins og afermu. Sést það ef til vill hvað best af því að á aflaleysisárunum á síðasta hluta 17. aldar og í upphafi þeirrar 18. varð oftar en einu sinni skortur á matfiski í Skálholti og fyrir kom að skólahald föll þar niður hluta úr vetri eða jafnvel heilan vetur, þar sem ekki var til fiskur til að fæða skólapilta. Sýnir það betur en flest annað þýðingu Grindavíkur og fólksins, sem þar bjó, fyrir Skálholtsstað og þá um leið íslenska menningu.

Seilaður fiskur í Nordur vörumni á þriðja áratugnum Ljósm. Einar Einarsson

Sendum sjómönnum og fjölskyldum þeirra hátiðarkveðjur á sjómannadegi

GRINDAVÍK

Mölvík s/f Bakkalág
Bakarið Gerðavöllum
Grindin hf.
Verslunin Bláfell
Netagerðin Möskvi hf.
Apótekið Grindavík
Þróttur hf. Albert GK-31
Víkurberg GK-1
Oliusamlag Grindavíkur, Sigmar Eðvarðsson
Festi hf. Þórshamar GK-75
Sjómannastofan Vör
Bókabúð Grindavíkur
Hælsvík hf. - Hafberg Gk-375
Rafborg hf.

Fiskmarkaður Suðurnesja

Hamrar hf.

Oliufélagið Esso, Hörður Arason

Lyftaraþjónusta Grindavíkur

Verkalýðsfélag Grindavíkur

Verslunin Málmey

Eldhamar hf.

Braut sf.

K.Ragnarsson hf.

Saltkaup hf.

VATNLEYSUSTRANDARHR.

NJARÐVÍKURBÆR

GERÐAHREPPUR

KEFLAVÍK

Útvegsmannafélag Keflavíkur
Vélstjórafélag Keflavíkur
Verkalýðs- og sjómannafélag Keflavíkur
Visir, félag skipstjórmarmanna
Aðalstöðin hf. s: 11515
Kaupfélag Suðurnesja
Útgerðarfélagið Eldey hf.
Vélbátatrygging Reykjanes
Skipaafgreiðsla Suðurnesja
Höfnin Keflavík/Njarðvík

SANDGERÐISHÖFN

Verkalýðs og sjómannafr. Sandgerðis

REYKJAVÍK

Sólusamband Ísl. Fiskframleidenda
Farmanna- og fiskim.samb. Íslands
Baaderþjónustan hf
Sólumiðstöð hraðfrystihúsanna
Happadrætti Das
Sjómannasamband Íslands
Vélasalan hf.
Visa Ísland
Alþýðusamband Íslands
Arrmundur Backmann hrl.
Lýsi hf.
Lifeyrissjóðurinn Hlíf
Ísmar hf.
Eimskip við greiðum þér leið
Nes hf.

SJÓMENN – ÚTGERÐARMENN

Afgreiðum 35 tonn á tímann

Eigum ávallt nægar birgðir af
SKIPSTJÓRAÍS

Pessum góða frá Ísfélaginu.

Afgreiddur beint um borð, á bílpall eða í aðrar flutningsumbúðir.

Afgreiðslutími 08:00 – 19:00 alla virka daga nema laugardaga.

Eftir lokun vísar símsvari á vakthafandi afgreiðslumann í síma 92-68655
MEIRI ÍS = BETRI FISKUR

Óskum sjómönnum, útgerðarmönnum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn.
Þökkum fyrir ánægjuleg viðskipti.

Ísfélag Grindavíkur h.f.

Skip gerð út í Nesinu. Frá v. Pórkatla, form. Jón Danielsson, Garðbæ. Blöðsari, form. Julius Hjálmarsson. Svanur, form. Guðmundur Benónísson. Pórkötlustöðum Armanu, form. Sveinn frá Hvammi. Sæfari, form. Guðmundur Jónsson frá Eynlandi. Stígandi, form. Guðjón Jónsson, Höfn. Báran, form. Helgi Jónsson, Stafholti og Már, form. Kristján Jónsson Brekku. Á myndina vantar Sæbjörgu, form. Magnús Pórðarson frá Búðum, Farsael, form. Árni Guðmundsson, Teigi. Vin, form. Haraldur Haraldsson, Eyvindarstöðum. Hraunskipið Hafliða, form. Magnús Hafliðason, Hrauni og Sunnuhvolsskipið Bardann, form. Engilbert Jónsson frá Arnarhvöli.

Útgerðarsaga í Pórkötlustaðanesi

Óljóst tengjast bernskuminingar minar, ferdum suður í Pórkötlustaðarnes með braðrum minum og frænku, til að fera fóður okkar mat eftir róður eða beitningu, og kannski var rennt fyrir smáufsa af bryggjuspördinum í leiðinni. Seinna, þegar ég fór að vinna í tímavinnu hjá Hraðfrystihúsi Pórkötlustaða, minntist ég sögusagna mér eldri manna sem tóku þátt í sjósókn og uppbyggingarstarfsemi og síðan endalokum útgerðar í Nesinu.

Það teydist því stundum úr kaffítímunum við frásagnir af sjórðum, vinnu, fólk og spaugilegum atburðum. Þarna voru menn að minnast sinna mestu manndómsára, þegar þeir voru flestir í útgerð og sjósókn og voru sínir eigin herrar.

Þeim fækkar nú óðum sem róið hafa úr Nesinu og á síðasta ári lést Magnús Pórðarson frá Búðum, en hann lífði lengst þeirra formanna sem eru úr Nesinu. Til að koma á blað þessu tímabili í útgerðarsógu Grindavíkur átt ég tal við Július Bjargþór Danielsson. Hann er

fæddur 27. ágúst 1910 og er sonur hjónanna Daniels Danielssonar og Þóru Jónsdóttur frá Gardbæ.

Allur fiskur seilaður upp

Frá því ég man fyrst eftir mér

réru Pórkötlungar úr Budlungavör (buðlungur=fiskhlæði), og voru að jafnaði gerðir út 5 tíræðingar á vetrarvertiðum en í vertiðarlok sem ávallt voru 11. maí var þeim hvolft í naustinu fyrir ofan vörina en minni skip sexróin, voru notuð á sumrin og haustin, segir

Július ásamt ritsjóra Sjómannablaðssins við gamla vélspilið í Nesinu

Július er hann rifjar upp liðna tíma.

Árið 1929 komu fyrstu vélarnar í skipin í Þórkötlustadahverfi. Þá var Þórkatlan keypt af Jóni bróður mínum og fleirum og með þeim byrjaði ég að róa ári síður suður í Nesi. Í fyrstu var engin bryggja, lengt var í Newörinni og allt seilað upp. Þá var eitt særíð undid upp í hnykil og allar seilar bundnar saman og tvær laggarbaujur settar við og rakið ofan af hnyklinum þar til komið var inn í vörina, þá var vaðið í land og skipið strax dregið á landi með spili sem knúið var af líkamskraftinum. Síðar kom vélknúið spil sem létti mikil setninguna.

Upp af vörinni fóru fljótlega að risa fiskverkunarhús, beitningarskúrar, ískofar sem beitugeymsla og lifrarbræðsla. Þá voru þrjú íbúðarhús byggð í Nesinu, Höfn, Arnarhvoll og Þórshamar.

Byrjað á bryggjusmíði

Voríð 1932 var fyrst farið að huga að bryggjusmíði og var hún stáðsett um 35 metra sunnan gömlu bátavararinnar og unnið við hana í tvö sumur. Bryggjan var þannig að byggð, að i henni voru steypdir veggir grjótfylling og steypþekja og hallaði hún fram í sjó. Lengdin var 70 m. og breiddin 8 m.

Kostnaður við bryggjugerðina var 37 þús. kr. Ríkið greiddi þriðjung kostnaðar en heimamenn 2/3, svo sem tíðkaðist á þessum tíma. Bryggjusmíðin tókst vel í alla stadi og hún gjörbreytti allri aðstöðunni til hins betra. Erfidur uppburður á fiski var nú úr sögunni, því nú fóru bílarnir fram á bryggjuna og fluttu fiskinn beint úr bátunum. Þá voru steypdir stokkar með eikarhlutum norðan við bryggjuna ári síðar, til að setja bátana á. Fljótlega kom í ljós að bryggjan náiði of stutt fram, bátarnir flutu ekki upp með henni þegar lágsjávaðar og eins var sker fyrir framandanum sem var til mikilla óþæginda.

Því var farið að huga að lengingu bryggjunnar, en það var ekki fyrri en árið 1945 sem hún var lengd með 20 m. löngu keri sem steyp var af heimamönnum á stokkum norðan við bryggjuna. Þessi síðasta framkvæmd í Nesinu kom ekki að miklum notum því margir voru þá komnir í bretavinnuna og ári síðar var Hraðfrestihús Þórkötlustada stofnað. Það voru því adeins Guðmundur Ben. á Svani, Magnús í Búðum á Sæbjörgu og Haraldur á Eyvindarstöðum á Vini sem gerdu þarna út eina vertrarvertið, en örlog útgerðar í Nesinu voru brátt ráðin, því öll skipin voru sold og enginn þeirra sem gerði þar út flutti sína útgerð út í Höpið í Járngerðarstáðahverfið, nema óbeint sem hluthafar í Hraðfrestihúsini. Þegar mest var hins vegar í útgerð í Nesinu voru 11 skip gerð þaðan út og þá voru umsvifin ekki minni en í Járngerðarstáðahverfinu.

Byggðin drógst því saman, fiskhúsin voru rífin og sjó íbúðarhús voru flutt úr Nesinu og Hverfinu og nú likist Nesíð stóru byggðarsafni frá fjórða áratugnum. Þannig fylgir búsetan örlogum atvinnuháttanna. En í Nesinu hefur ávallt verið mikil happalending, eins og pessi gamla þjóðsaga um sundin á Járgerðarstöðum og Þórkötlustöðum vitnar um.

Þjóðsagan um sundin

Í fyrndinni voru aðalhöfuðbólín í Grindavík, hvortvið sitt sund, Járngerðarstádir við samnefnt sund og Þórkötlustádir við sitt sund. Ekki er getið nafna bændanna á höfuðbólum þessum, en konurnar hétu, Járgerður á Járgerðisstöðum og Þórkatla á Þórkötlustöðum.

Engir aukvisar munu bændurnir þó hafa verið, þótt nafna þeirra sé ekki getið, því þeir höfðu mannaforráð, svo sem betri menn höfðu, og stjórnadí hvor sinum bát, af kappi miklu, þannig, að þeir fóru lengra og sóttu meira en fjöldinn.

Einhverju sinni, þegar flestir Grindvikingar voru á sjó, bar það til, að sjó tók að brima, sem kallað var, þ.e., þegar aldán vex svo að hún fer að brotna yfir leiðina (sundin). Bátarnir höfðu fljótlega farið að leita lands og allir verið komnir í land, þegar þeir heimabændurnir komu hvorá sinu sundi. Þá gerðist það, að bóni Járgerð-

ar fórst með allri áhöfn á Járgerðarstádasundi, en bóni Þórkötlu hafði komist klakklaust inn Þórkötlustádasund.

Hinnað mun þeim frúnúum hafa í hamsi við að býda eftir afdrifum bænda sinna, því eftir að séð var, að maður Járgerðar hafði farist á Járgerðarstádasundi, lagði hún það á, að á því sundi skyldu farast 20 bátar. Aftur á móti lagði Þórkatla það á, að á Þórkötlustadastundi, réttföru, skyldi enginn bátur farast.

Þetta þykir allt hafa orðið að áhrinisorðum, þannig að enginn bátur hefur farist á Þórkötlustádasundi.

250 - 400 kr. fyrir vertiðina

Margir vermenn komu í Nesíð oft ár eftir ár. Þetta voru mest aðkomumenn austan úr sveitum, úr Hreppunum, Tungunum og alla leid austan úr Skaffafelli. Þeir eru á vetrarvertiðinni frá því seinnipartinni í janúar og fram til 11. maí. Það fiskaðist oft mjög vel á þessum árum og oft var tvíróið sama daginn.

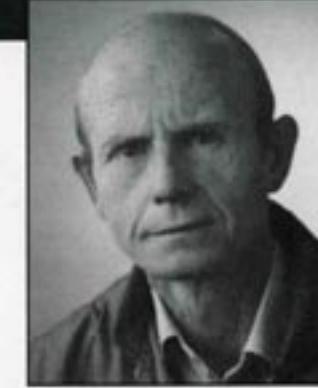
Ég man eftir því, segir Július, að eina vertiðina fengum við 500 skipspund af þurrfiski þ.e. 160 kg. í hverju pundi. Eitthvað nállegt 80 tonnum. Menn voru yfirleitt ráðnir uppá kaup kaup frá 250 uppi 400 kr. fyrir vertiðina, sem hélst fram undir strið.

Tíðarfarið var ákaflega misjafnt þá eins og nú. Þetta var brimverstöð og sundið varasamt en með gætni og varkární fór allt vel og ekki veit ég til að skip farist á Þórkötlustádasundi og það gengið eftir sem segir í þjóðsogunni.

Ég kveð Július Danfelsson á heimili hans á Hrafnistu í Hafnarfjörði. Hans minni er enn gott og hann hefur frá mörgu að segja frá liðnum tíma. M.a. sína eigin útgerðarsögu eða þátttöku hans við hin ýmsu skipsströnd en Július var einn af þeim sem björguðu skipverjunum af Cap Fagnet þann 24. mars 1931 og er annar núlifandi þeirra björgunarsveitarmanna. Þá var flugulínutæki í fyrsta sinn notað við björgunarstörf hérlandis.

Örnefni í Nesinu og landi Þórkötlustaða

Loftur Jónsson frá Garðbæ hefur skráð

Nú þegar ahfær hringvegur er kominn um "Nesíð", fjölgar því fólk sem leggur leið sína þar um á bilum eða fótgangandi. Þá er það fróðlegt og skemmtilegt að vita nánari deili á landinu og ýmsum kennileitum.

Loftur Jónsson frá Garðbæ hefur á undanförnum árum safnað saman miklum fróðleik um örnefni hér á svæðinu og skráð skipulega niður. Hann hefur átt viðtöl við fjölmarga eldri Grindvikinga og þannig náð að halda til haga ýmsum fróðleik sem annars hefði fallið í gleymskunnar dā.

Því fólk fækkar óðum sem stundar störf sín úti í náttúrinni, s.s. við smalamennsku, göngu á reka og fl. Við þessu störf voru örnefni naudsynleg til að hægt væri að staðsetja með vissu, hvar kind hefði sést, hvar fundist hafði reki sem bjarga mátti undan sjá og eins hvar rekafjörur og lönd skiptust. Sjómannadagsblað Grindavíkur birtir með leyfi Lofts Jónsson eftirfarandi grein um örnefni í Nesinu og Þórkötlustadahverfi.

Suður úr Reykjanesskaganum gengur allmikið nes. Að vestanverður við nes þetta er Járngerðarstæðavík en að austan er Hraunsvík. Nes þetta er allt þakið hrauni og sumt bendir til, að hraun það sé að minnsta kosti að einhverju leyti runnið eftir landrámsöld (sbr. Árb. Fornl. fél. 1903, 47). Að austan verðu heitir nesið Þórkótlustæðanes og er það í landi Þórkótlustæða en að vestan heitir það Hópsnes og er sá hluti í landi Hóps. Í daglegu tali er það eingöngu nefnt Nesið.

Áframhald af landi Þórkótlustæða nær inn á Reykjanesskagann og er framur mjótt en langt. Mest all landið er þakið hrauni. Bæimir stand austast í landareigninni innan við nesið og niður við sjóinn.

Órnefni og kennileiti í landi Þórkótlustæða eru sem hér segir: vestan við vita, sem er í nesinu og heitir Hópsviti, er vatnsgjá niður við sjávarkampinn. Þar beint niður undan í flæðarmálínu er stórvatn. Hann heitir Markasteinn og skilur hann lönd Þórkótlustæða og Hóps.

Í hann er klöppuð tákni L.M.

um landamerki. Suðaustur af vitanum er grasflót niður við kampinn; Stóra-Látraflót, að mestu ómin undir kamp. Austur af vitanum er grasi vaxinn hóll nokkuð stórvatn með grasflót norður af. Hann heitir Driti.

Síðan tekur við Vörin stundum kölluð Nesvör til aðgreiningar frá Buðlunguvör. Vararsker er sunnan við vörina, það fer i kaf á flóði. Tveir bodar eru framundan Vararskeri á Þórkótlustæðasundi; Fjósi á bakborda og utar er Lambhúsi á stjórnborða. Sundvarða við Buðlungu átti að bera í fjós og lambhús á túminu hjá Einlandi og þaðan eru nöfnin dregin.

Upp af Vörinni og norðan við Flæðitjörn er Sundvörðuhóll, þar stendur sundvarða. Vestan Flæðitjarnar eru hlaðnir grjótgardar; Hraunsgardar. Hraunsmenn þurruðu þar skreið, þegar þeir lenu í Nesvör. Skotti er nokkuð stórvatn ofan kampsins norðan Vararinnar og þar norður af er hóll, flatur að ofan með hlöðnum grjótgörðum, kallaður Krabbagerði. Fram undan Krabbagerði í

Leiftrunarhóls er Stekkjarfjara. Látragötur eru slóðar úr vestur enda Stokkattíns fram í Látur. Við enda Stekkjafjöru er klettur í fjörubordinu og er sem sker um flóð. Hann heitir Driti.

flæðarmálínu og við syðri enda Herdisarvíkur eru háar klappir nefndar Draugur. Þar norður af er vík; Herdisarvík. Upp af henni við norðurenda eru klettahólar, sem heita Kóngar. Upp af Kóngum tekur við Kóngahraun, sandorpíð hraun, og inn undir miðju Nesi í norðvestur frá Kóngahrauni er hár hóll með graspúfu í toppinn, sem heitir Gjáhóll. Hjá Gjáhóll er löng laegd en mjófrá norðri til suð-suðvesturs, sem heitir Gjáhólgjá. Rétt norðan við Kóniga er grasflót fram við kampinn; Miðmundarflót og þar framan við eru Miðmundaklettar.

Síðan tekur Þórkótlustæðabót við skiftist hún í two hluta. Fyrst Sýðri-bót og síðan Heimri-bót. Norðaustan við klapparana, sem skiftir bótunum eru klappir í flæðarmálínu; Hundaklettar. Upp af Heimri-bót eru sandflatir nefndar Brunnflatir. Neðst á Brunnflótum við kampinn var grafinn brunnur, þar sem skepnun var vatnað áður en brunnur var grafinn hjá Þórkótlustöðum. Eftir Brunnflótum lá gata sunnan við sandorpnar hædir vestur af Brunnflótum, við norður enda Gjáhólgjáar í átt að Rífuru (Eyri). Hét húr Eyrargata en litid markar fyrir henni nú. Önnur gata er norðar og liggur um Kirkjuhóla og fram hjá Hópi. Norður frá Heimri-bót er fremsti og vestasti hluti túnsins kallaður Sigla og þar er Sigrulaut.

Austur af Heimri-bót taka við Vötum. Þar rennur fram ósalt vatn um fjöru og var þar þveginn og skolaður þvottur áður fyrir. Austur af Vötunum á klöppunum er Stóralón og suður af því Kollótsker. Upp af Stóralóni en Bakkinn; hár grasivaxinn bakki. Nokkuð austan Stóralóns er Buðlungavör. Vestan hennar er hringmynduð klöpp með lóni í miðju. Hún heitir Svalbardí. Klofi út í Svalbardá skiftir reka og þangljóru á milli Buðlungu og Þórkótlustæða. Fyrir ofan Buðlungavör er slétt klöpp kölluð Skiftivöllur. Þaravaxin klöpp vestan og utan við vörina er kölluð Þangklöpp. Austan við vörina er Stóralöpp og þar fram af er Vararsker. Það kemur upp á stórvatn fjarri. Norðaustan við vörina er túnið í Buðlungu og kallað Buð-

Staðið á Stóruklopp og horft haustur á Bása og Slok

Buðlungavör

ungudalur. Í suðvestur horni þess er sundvarða og átti hún að bera í þríhyrnu á svonefndri Brunnská, þegar róið var inn sundið.

Austur af Stóruklopp eru báðar; Vestasti-bás, Þvottabás, Miðbás og Mararbás. Síðan taka við Slok og er austast Slokatá. Slokin draga nafn af áberandi soghljóði, sérstaklega undir austanátt. Vestan Slokatáar-

innar er lágfjara og síðan Vestrimólin. Eystrimólin er neðan við kampinn að austan ofan við Slokatá og þar ofan kampsins er Klapparmóli. Upp af Slokatánni ofan kampsins eru Hrossbeinalágar, nú komnar að mestu undir kampinn. Austan á slokunum er bás, sem heitir Markabás. Hann skiftir löndum og reka á milli Hrauns og Pór-

Sendum sjómönnum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn.

HÓPSNES HF.
Verbraut 3

kötlustaða. Upp af honum ofan kamps er hraunhóll með grasþúfi í toppinn. Hann heitir Markhóll.

Randeyðarstigur er gata milli Hrauns og Þórkötlustaða og var hann farinn ádur fyrir, en adalumferðargatan lá fyrir neðan Þórkötlustaði og var þar komið á Eyrargötuna.

Eystra-leiti (i daglegu tali nenft Leiti) er smábunga á milli bæjanna. Vestra-leiti er aftur önnur bunga í vestur, þar sem skiftast lönd Þórkötlustaða og Hóps. Vestan undir há Leiti er Kúakrókur, nú tun.

Ofan við byggðina er geil í hraunið og byrjar þar gamli vegurinn sem skiftast lönd Þórkötlustaða og Hóps. Vestan undir há Leiti er Kúakrókur, nú tun.

Vatnsheiði er þjárfar gróðurlitlari, samvaxnar haendir norður af Húsafelli og nær sú fremsta vestur fyrir og fram fyrir það. Þær heita

Fremstahæð, Miðhæð og Innstuhæð. Nafnið er dregið af vatnskótlum í Innstuhæð og þornar þar ekki nema í mestu þurrum. Þar eru landamerki á milli Hrauns og Þórkötlustaða.

Í norðvestur frá Innstuhæðinni í Vatnsheiði er hæð eða smá hnúkur; Sundhnúkur og er hann á landamerkjum milli Hrauns og Þórkötlustaða.

Í norðvestur frá Innstuhæðinni í Vatnsheiði er hæð eða smá hnúkur; Sundhnúkur og er hann á landamerkjum milli Þórkötlustaða og Járngerðarstaða. Þaðan í norður eru hraunhólar úr brunnu hraungjalli. Heita þeir Lyngrimi. Austan Svartsengis eru sléttar klappir með melum og vikri á milli og heitir þar Sprengisandur og lá gamili Vogavegurinn þar um. Skógfellshraun tekur við þar fyrir norðan og er það all úfíð í hraunbrúninni að sunnan. Upp úr Skógfellshrauni rís allhátt fell, sem heitir Stóra-Skógfell. Litla-Skógfell er þar nokkuð norðar en er allmikið lægra og skiftir það löndum á milli Voga og Járngerðarstaða. Stóra-Skógfell skiftir löndum á milli Járngerðarstaða og Þórkötlustaða og eru merkin í hästa hnúk.

Vogavegurinn liggur austan Stóra-Skógfells og var nefndur þar Skógfellsvegur og tekur við af Sprengisandi. Mitt á milli Skógfella er svonefnudur Hálfnumarhóll (i Járngerðarstaðalandi) og er þar talið hálfnað til Voga frá Þórkötlustöðum. Hraunið á milli Skógfella og Fagradalsfjalls heitir Dalhraun og nær það fram á móts við Kast. Það er lágt og viða sléttar klappir og mosaþembur. Úr Stóra-Skógfelli liggur markalinan í gjána í Kálffelli en það er lágt fell eða bunga, sem er framanlega í Kálffellsheiði. Frá Kálffelli liggja landamerkin i vatnskatla í Fagradals-Hagafelli og þaðan í Innstuhæð á Vatnsheiði eins og ádur segir. Samkvætti er Sandhóll, sem er vestur af Kasti, og Fagridalur, sem er kvos inn í Fagradalsfjall austan við Aura, í landi Þórkötlustaða. Aurar heita melar innan við og austan Dalabraun og þar norður af eru grasflatir, sem heita Nauthólaflatir. Þar var heyjað af baendum á Þórkötlustöðum. Veturhluti Beinavörðuhrauns nær vestur í land Þórkötlustaða.

Fagradals-Vatnsfell, sem er norðvestur óxl Fagradalsfjalls, er sómuleiðis í landi Þórkötlustaða.

SAMSKIP HF

Ferskt nafn í flutningum

KIRKJUSANDI - 105 REYKJAVÍK - SÍMI: 69 83 00

Söltun – Frysting
sími 68035 – 68144

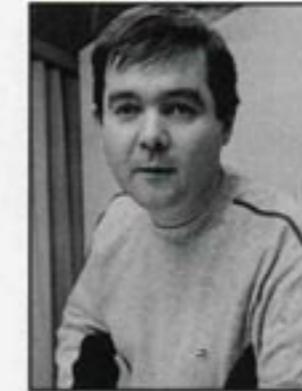
**Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

SIGLUBERG HF

ÚTGERÐ: HÁBERG GK 199
SUNNUBERG GK 299

Fiskveiðistjórn í blindgötu

Jón Kristjánsson fiskifræðingur:

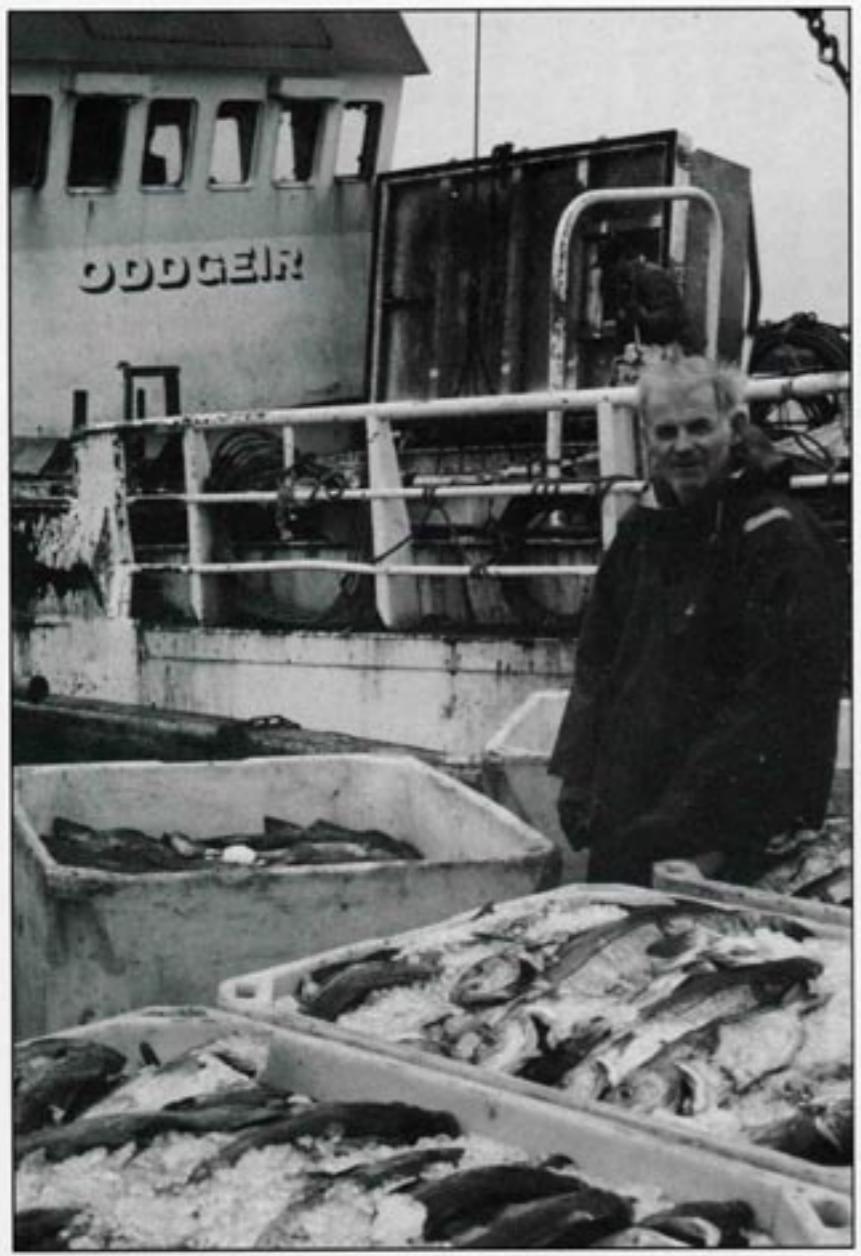
Haustið 1975 sendi starfshópur á vegum Rannsóknarráðs ríkisins frá sér skýrslu um þróun sjávarútvegs. Í skýrslunni var dregin upp mjög dökkt mynd af þróun helstu fiskstofna, einkum þorskstofnsins. Í skýrslunni var því spáð að ef ekki yrði tekin upp virk fiskveiðistjórnun til verndunar fiskstofnunum gæti heildarbotnfiskafli á Íslands miðum verið kominn niður í 300 þúsund tonn 1985 og að likur veru á að hrygningarstofn þorsks myndi minnka jafnt og þétt niður í 70-90 þúsund tonn 1979 og þorskaflinn það ár yrði kominn niður í 200-220 þúsund tonn. Þá var lagt til að þorskafl 1976 yrði takmarkaður við 205 þúsund tonn svo hrygningarstofninn kæmist í 410 þús tonn 1980.

Í skýrslunni stóð þetta um ýsu: „Ýsuaflinn á islandsmiðum hefur að undanförnu verið um 40-50 þús. tonn en talið er, að afrakstursgeta stofnsins miðað við réttu nýtingu, sé um 80 þús tonn. Þess ber þó að geta að ýsustofninn virðist háður allmiklum náttúrusveiflum þannig, að mjög veikir árgangar virðast rýra stofninn á vissum skeiðum, en síðan réttir hann við, þegar sterkir árgangar alast upp. Mismunur í styrkleika árganga er því óllu meiri og sveiflukenndari en t.d. í þorskstofninum. Ýsan telst eins og þorskurinn til ofveiddra fiskstofna og ber því bryna nauðsyn til að draga úr sókn í ýsustofninn og gefa smáýsuni kost að vaxa upp, ádur en hún er veidd, óðru vísni kemst stofninn ekki í það horf, að um hámarksfrakstur verði að ræða.“

Spáin frá 1975 um hrun þorskstofnsins gekk ekki eftir. Stjórnvöld tóku ekki mark á

rúm 30%. Það ár snarminnkaði stofninn og afli var svo lélegur að flotinn náiði ekki einu sinni að að veiða upp í veidiheimildir. Í framhaldi af þessu voru kvótalögin sett, tímabundið þar til ástandið myndi breytast til batnaðar.

Vert er að skoða nánar árangurinn af þessarri róttaku breytingar sem varð að söknarmynstri, breytingar sem hafa verið við lýði síðan. Segja má að við breytinguna hafi sökninni í þorskinn verið frestað um eitt ár, árgöngum í veidi hafdi verið fiekkad. Von manna og trú var aðvitað sú að þessi fríðun á smáfiski myndi skila sér í meiri afla á stærri fiski seinna. Varð það raunin? Efgógn um landaðan þorskafla tímabilið 1970 - 1990 eru skoðuð kemur í ljós að fríðunaraðgerðirnar urðu til þess að mjög fór að draga úr afla á ungþorski eftir 1976. Tveggja ára fiskur hvarf alveg úr veidiinni, afli þriggja ára ára fiska varð um fjórdungur þess sem hann var áður en fríðunaraðgerðirnar hófust og afli á fjórgurra ára þorski minnkaði einnig verulega. Eftir 1984 fór afli 3 ára fiska að vaxa aftur, væntanlega vegna aukins fjölda þeirra, en einnig kom í ljós að minna veiddist af eldri fiski í nýja söknarmynstrinu en því gamla. Aukin fríðun á smáfiski skilaði sér ekki sem aukning í stórum fiski síðar, þvert á móti. Stofninn sýnir nú einkenni þess sem gerist þegar „veitt er ofan af“ og fæðuskortur veldur haegari vexti með aukningu á náttúrulegri dánartölu. Sviðapð hefur gerst í ýsustofnininum, þar eru einkenni rangrar veidi enn meira áberandi vegna þess að ýsan er ekki eins fjölbæfur fiskur við fæðuöflun og þorskurinn.

Hjalmar Haraldsson á Oddgeiri við fallegan ýsuafla

Í nóvember 1990 var svo komið að ýsan í Faxaflóa var aðeins um 900 g að þyngd 5 ára gömul í nóvember í stað um 2 kg sem er venjulegt fyrir ýsu með eðlilegan vöxt. Þarna var á ferdinni stóri árgangurinn frá 1985. Ári síðar, var ýsan litlu þyngri, en hafði elst um rúmt ár. Þessi ýsa er það smá að engin leyfileg veiðarsæri ná til hennar nema línan, en oft hefur verið lokað á línuveiðar vegna of mikils smáfisks í afla. Þó brá svo við nú í vor að hett var viðað loka á línuvátana og sú skýring gefin að hér væri á ferdinni „dvergýsa“. Aðspurður hafði ýsusérfræðingur ekki tiltækur skýringar á þessum hæga vexti en benti á að samhengi væri milli sjávarhita og vaxtar, einnig væru menn að velta því fyrir sér hvort ýsan hefði orðið kynþroska og ekki náð sér á strik eftir það. Áður hafði sami sérfræðingur, í tilefni þessa óvenju mikid var um haegvaxta ýsu við suðurströndina, sagt í tímartsgræin: „Þessi umvending í meðallengdum hefur m.a. orðið mónum tilfni til athyglisverðra hugleiðinga um það hvort hin smávaxna ýsa, sem nú er á Íslandsmiðum, sé ekki komin frá Grænlandi“ (Sjómannablaðið Vikingur, 2-3. tbl. '91). En að hægur vöxtur og að fiskur verði kynþroska smár gæti stafað af fæðuskorti sem aftur stafaði af mergð smáfiskjar, því hefur verið vísað á bug af Hafrannsókn. Þessi aukna fríðun hef-

PORBJÖRN HF. STOFNAÐ 1953

Símar: Skrifstofa 68090, Verkstjóri 68449
Veiðarsæri 68168, Verbúð 68361, Telefax 68449

Framkvæmdastj.:

Eiríkur Tómasson
Gunnar Tómasson

Stjórnarform.:
Skip:

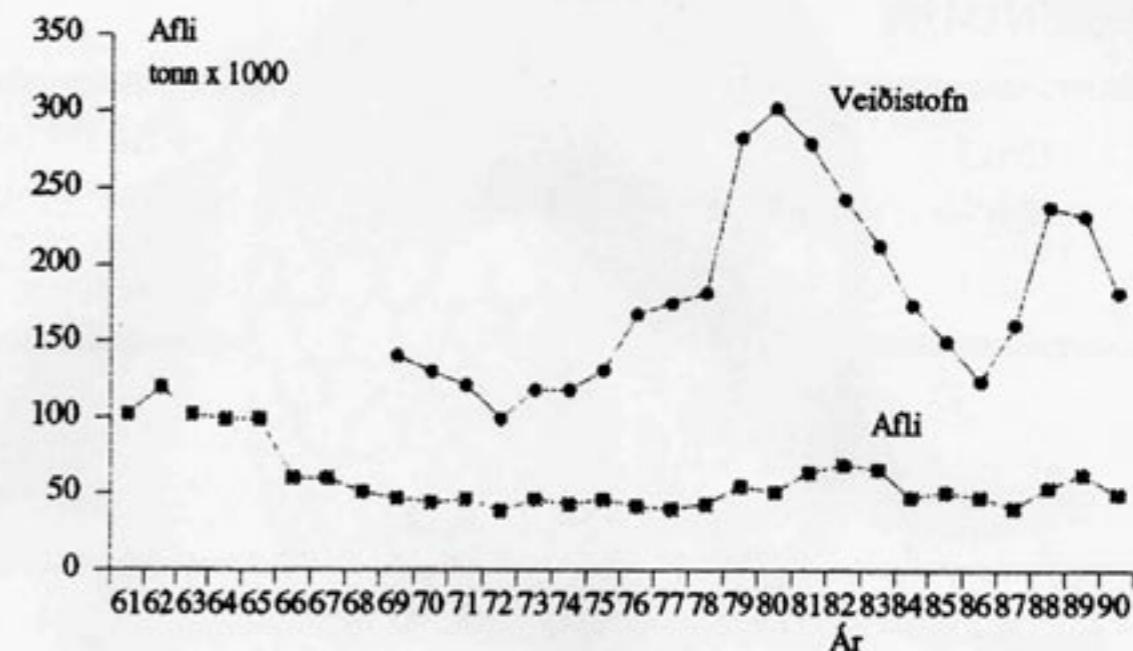
Tómas Þorvaldsson
Sigurður Þorleifsson GK-10
Hrafn Sveinbjarnarson GK-255
Gnúpur GK-11
Saltfiskverkun - Purrkun
Sildarsöltun
Raekjuvínnsla
Frysting á sjó

Fiskverkun:

Meðaltal starfsmanna hjá fyrirtækinu eru 125 manns

Ýsa, afla og stofnstærð 1961-1990

Afla og stofnsstærð ýsu 1961-1990. Göginn eru tekin úr skyrlum Hafrannsóknastofnunar um ástand fiskstofna. Upplýsingar um stærð veiðistofns ná aðstæðum til 1969. Aflinn virðist ekki í neinu samræmi við stærð veiðistofnsins. Athyglisvert er að þessi ofveiddi fiskstofn skilaði um 100 þús. tonna afla í 5 ár frá 1961.

ur ekki leitt af sér meiri afla og ekki er líkleg til þess að svo verði í framtíðinni. Mynd 1. sýnir ýsuafla frá 1961 og stærð veiðistofnsins frá 1969. Aflinn 1961-65 var um og yfir 100 þús tonn en þá var ýsustofninn ofveiddur að sögn. Eftir það er aflinn á bilinu 40-70 þús. tonn og stofninn baði ofveiddur og vanveiddur. En á þesu tímabili, 1969-90, meðan aflinn er alltaf á svipuðu róli, er veiðistofninn að sveiflast þrefalt, frá 100-300 þús. tonn! Ef aflinn er ekki í meiri tengslum við stærð veiðistofnsins því er það alltaf verið að reyna að byggja hann upp með fríðun? Í desember sl. fór Hafró í Vestmannaeyjum í leiðangur til þess að kanna ýsu við suðurströndina. Notað var troll með 155 mm móska (!) og helstu niðurstöður voru þær að nær ekkert fíkkst nema smáýsa. Í stað þess að gleðjast yfir hve mikil væri á slóðinni af uppxaxandi smáfiski, voru rannsóknarnar flemtri slegnir yfir því hve mikil væri verið að drepa af kóði. Vitað er að ýsan er dugleg að forðast troll og smjúga móska og sýna þessar athuganir því ekki annað en það hversu gríðarleg mergð er af þessum fiski. Rannsóknir hafa

**En á þessu
tímaibili, 1969 -
90, meðan aflinn
er alltaf á
svipuðu róli, er
veiðistofninn að
sveiflast þrefalt,
frá 100 - 300 þús.
tonn!**

einnig sýnt að ýsuárgangarnir 1989 og 1990 eru báðir feikna stórir, nærríjafn stórir hvor um sig og 1985 árgangurinn sem sýndi óvenju lélegan vöxt. Ekki er að sjá að menn leri af reynslunni. Búið er að setja landhelgi við suðurströndina til þess að koma í veg fyrir veiðar á smáýsu, og þó Hafrannsókn hafi gert tilraun sem sýndi að 2/3 af ýsunni drápust eftir að hafa farið í gegn um móska, er enn verið að nota 155 mm móska sem er ofstórt fyrir ýsu (Guðni Þorsteinsson, Ægir, 3. tbl. 1983.) og til þess að bíta höfuðið af skómminni er verið að gera tilraunir með leggglugga til þess að enn meira af ýsu þurfi að fara í gegn um móska og e.t.v. drepast á eftir. Það verður fróðlegt að fylgjast með framvindu stóru ýsuárganganna sem nú eru á leiðinni og hverju þeir koma til með að skila í þjóðarbúið. Þegar örlog þeirra verða orðin þau sómu og 1985 árgangsins og enn einni dýrr tilraun lokið, verður örugglega smáfiskadrápi kennt um. Það er orðið mál að linni og menn geti aftur farið að stunda fiskveiðar óttalaust.

BIFREIÐA-EIGENDUR

KUHMO

gæðahjólbarðar
frá Kóreu
á góðu verði.

FELGUR:

Hvitar felgur
Króm felgur
Ál felgur

Öll hjólbarða-
þjónusta.

VISA

HJÓLBARDAVERKSTÆÐI GRINDAVÍKUR
SÍMI 68397

ÚTGERÐ:

ÓLAFUR GK - 33
GEIRFUGL GK - 66
SKARFUR GK - 666
GAUKUR GK - 660
GRINDVÍKINGUR GK - 606
REYNIR GK - 47

Sendum sjómönum, fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á sjómannadaginn.

FISKANES HF.

**Óskum sjómönum
til hamingju með
daginn!**

Pökkum samvinnuna

HEIMASÍMAR STARFSMANNA:

Pétur Björnsson	framkvæmdastjóri	0482-632433
Gústaf Baldvinss.	sölustjóri	0482-666702
Páll Jónsson	afræðisumskipa	0482-228200
Vic Morrow	yfirsóluður	0482-853251

ISBERG LIMITED

TELEPHONE: 0113 555775
TELEX: 555775
TELEFAX: 0113 555775

Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.

ÍSLANDSBANKI
HAFNAGÖTU 60 SÍMI 15555

Vélsmiðja Þorsteins
Seljabót - sími 68540

**Erum komnir á hafnarsvæðið í rúmgott
húsnaði!**

**Öll hefðbundin vélsmiðjuvinna og viðgerðir.
Höfum mjög gott úrval af háþrýstivöum
(Slöngur, fittings,rör)**

Hafðusamband - hér færðu góða þjónustu

SJÓMANNAKÓLINN SKÓLAVIST 1992–1993

Umsóknarfrestur til 10. júní

**Stýrimannaskólinn
í Reykjavík**

Upplýsingar í síma: (91) 1-31-94
alla virka daga frá kl. 08:00–14:00.

Póstfang:

Stýrimannaskólinn í Reykjavík
Pósthólf 8473, 128 Reykjavík

Stýrimannaskólinn í Reykjavík

Vélskóli Íslands

Upplýsingar í síma: (91) 1-97-55
alla virka daga frá kl. 08:00–16:00.

Póstfang:

Vélskóli Íslands
Sjómennaskólanum við Háteigsveg
105 Reykjavík.

Vélskóli Íslands

Afmæli í sjávarútvegi

Afmæli þriggja merkra stofnana í íslenskum sjávarútvegi ber nú uppt með skómmu millibili. Á sl. ári var þess minnst að 100 ár voru liðin frá stofnun Stýrimannaskólans. Sólmúðstöð hraðfrystið anna hét upp á 50 ára afmæli sitt fyrir skómmu og á dögum voru 60 ár liðin frá stofnun Sólusambands íslenskra fiskframleidenda.

Fyrstu umræður um stofnun stýrimannaskóla hérlandis komu upp á alþingi árið 1857. Undirtektir voru þá lítar og málid ekki rætt frekar fyrir en rúnum áratug síðar, en þá hófst um leið mikil togstreyta milli þingmannna um hvær skólinn skyldi staðsettur. Var m.a. stungið uppá Ísafirði, Akureyri, Djúpavogi, Hafnarfirði og Reykjavík þar sem síðar var ákvæðið að reisa skólan. Skólinn var settur í fyrra sinn haustið 1891, en hann var þá húsmæðislaus. Magnús Bjarnason fyrsti skólastjórin lét þá byggja eina stofu við hús sitt og þar var kennit til að byrja með. Nokkrum árum síðar var byggt nýtt skólahús norðan við Landakots-túnið og vegur lagður þaðan að húsinu, þar er núverandi Stýrimannastigur. Þar var skólinn til húsa allt fram til loka síðari heimstyrjaldarinnar að hann flutti í sitt núverandi húsmæði. Þá var orðið ansi þróngt um skólan í vesturbænum enda var Vélskólinn kominn þar inná gafl strax árið 1930. Bygging nýja skólahússins var mikið verk, enda glesleg og mikil bygging sem var þó aðeins þrjú ár í smíðum. Á 100. skólaári Stýrimannaskólans gengust 109 nemendur undir vorþróf og af þeim útskrifuðust 100. Skólinn er mjög vel tækjum búinn og starfsemi hans hefur síðustu árin verið í öruggum höngum Guðjón Ármanns Eyjólfssonar skólameistara.

Á ársfundi SÍF nái i lok maí sl. var þess minnst að 60 ár eru liðin frá stofnun samtakanna í júli mánuði á þessu ári. Upphafið að stofnun sólusambandsins má rekja aftur

Guðjón Ármann Eyjólfsson
shólastjóri Stýrimannashólans

Friðrik Pálsson forstjóri SH

Dagbjartur Einarsson stjórnar-formaður SÍF

komin í hið mesta óefni. Þá ákváðu þrír stærstu útflytjendur saltfisks í landinu, Kveldulfur, Alliance og Fisksólusamagið við Faxaflóa að taka hóndum saman og komu söluumánum í skipulegra horf í samstarfi við bankakerfið. Upphaflega var aðeins ætlunin að SÍF starfaði meðan að verið veri að koma í sölu þeim birgðum sem þá voru til í landinu, en reyndin hefur orðið önnur og umsvif samtakanna farið stórum vaxandi á undanfönum áratugum.

Á sl. ári flutti SÍF út 46 þús. tonn af saltfiski til 15 landa en meðframleiðslan síðustu áratugina hefur verið um 54 þúsund tonn og komist nest í 64 þús. tonn árið 1987. Verðmæti útflutnings SÍF á sl. ári var um 13,6 milljarðar kr. og þar af var keyptur aði að útgerðum fyrir rúma 9 milljarða. Grindavík framleidendur hafa all tíð verið virkir í forstu SÍF. Tómas Þorvaldsson var um árabil formaður samtakanna og núverandi stjórnarformaður er Dagbjartur Einarsen úr Grindavík.

Sólmúðstöð hraðfrystið anna heldur uppá hálfar aldar afmæli sitt á árinu. Í febrúar sl. voru haldnar veglegar afmælisveisur í öllum frystihúsum og verksmiðjum sambandsins, þar sem starfsfólk voru gefnar gjafir og síðan var boðið upp á afmælisterti og kaffi. Á sl. ári flutti SH út fiskafurðir til þriggja heimsálfá, alls 85 þús. tonn fyrir tæpa 20 milljarða króna. Helstu markaðssvæði SH eru nú ekki eingöngu í Bandaríkjum og á Bretlandi heldur einnig í Japan, Frakklandi og Þýskalandi en í öllum þessum löndum rekur SH sóluskrifstofur. Framleiðendur SH eru nú um 70 talsins, bæði frystihús og síðari árin cinnig frystiskip í sflauknum mæli. Forstjóri SH er Friðrik Pálsson. Sjómannablað Grindavíkur sendir óllum þessum aðilum Stýrimannaskólanum, SÍF og SH bestu árnardaróskir á afmælisárinu.

Sendum sjómönum fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum hamingju og heillaóskir á sjómannadaginn

Ferðaskrifstofa Reykjavíkur
Víkurbraut 44
Sími 67150
Fax. 67151

*Sendum sjómönum, fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á sjómannadaginn.*

GJÖGUR HF.
Hafnargötu 18

Verkstjóri: sími 68089
útgerð: sími 68640

Hákon þH-250
Vörður þH-4
Oddgeir þH-222

Forstjóri: Guðmundur
Þorbjörnsson

Hafnarhús og kjaramál

*Sævar Gunnarsson formaður S.V.G.
skrifar*

Á síðastliðnu ári komst í framkvæmd stórt hagsmunamál Grindvíkinga, þar er átt við byggingu hafnarhúss á Miðgarði. Það var braðnauðsynlegt að þar yrði byggt veglegt hús undir starfsemi F.M.S. og aðra skylda starfsemi. Reyndar var það von flestra sem að byggingu hússins stóðu í upphafi að þar yrði til húsa hafnarvítin og skrifstofa hafnarstjóra.

Það kom síðar í ljós að það var alveg sama hvernig húsinu var snúið og velt á teiknibordinu ekkert

passaði, sem endaði síðan með því að ákveðið var að byggja hús sem ekki hýsti hafnarstarfsemina, það tel ég mjög miður, því það sjá allir sem til framtíðar líta að þarna átti hún að vera og hvergi annarstaðar, þeiri skoðun minni verður ekki breytt.

Þann 30. júlí var undirritaður samningur við Fjarðarmót H/F í Hafnarfirði um byggingu hússins, byrjað var að grafa fyrir húsinu í byrjun ágúst, bygging þess gekk mjög vel, þó verður að geta þess að

mjög óhagstætt veður í nóvember og tafði verkið nokkuð.

Um áramót hóf Fiskmarkaður Suðurnesja starfsemi sína í húsinu og nokkru síðar Lyftaraþjónusta Jóns Ólafssonar.

Þann 11. janúar 1992 var húsið formlega afhent eigendum við það tekifæri stuttlega rakin saga hússins, síðan afhenti Sigurður Þorvarðarson fyrir hönd Fjarðarmóta H/F Dagbjarti Einarssyni stjórnarformanni Seljarbóta H/F lykil að húsinu, lykillinn sem er veglega

Dagbjartur Einarsson formaður húsfélags afhendir Ólafi Þór Jóhannssyni framkvæmdastjóra Fiskmarkaðs Suðurnesja lykilinn að nýja Hafnarhúsinu

Staðarkjör

Vikurbraut 60 - 240 Grindavík - Simar: 68065, 68185
Heimasimar: 68484 - 68641 - 68704 - Fax: 68701

*Óskum sjómönnum, landverkafólki
og fjölskyldum þeirra til hamingju
með daginn!*

**Veitum flotanum toppþjónustu. —
Afgreiðum í skip um öll Suðurnes og á
Stór-Reykjavíkursvæðinu. — Er pöntunar-
listinn okkar ekki örugglega
um borð i þínu skipi?**

skorinn út í tré stoppaði ekki lengi hjá Dagbjartí, því i beinu framhjaldi afhentí hann Ólafi Þór Jóhannssyni framkvæmdarstjóra F.M.S. lykilinn.

Til viðbótar þeim sem áður eru nefndir hefur Saltkaup H/F leigt 420m2 fyrir starfsemi sína, og er talid að sú starfsemi skaffi nokkrar tekjur fyrir hafnarsjóð i formi hafnargalda.

All furðuleg staða kom upp í vetur þegar kom að því að ákveða verð á þorski veiddum í net. Til 1. mars hafði mest allur fiskur verið seldur í gegnum F.M.S. sem verður að teljast eðlilegasta leiðin til að verðleggja sjávarafla eftir að starfsemi hans kom til, um næstu áramót verður verðlagsráð sjávarútvegsins lagt niður í núverandi mynd, eftir það verður ekki nema ein leið til að verðleggja sjávarafla það er með sôlu á fiskmörkuðum, þar sem þeir eru til staðar.

En 1. mars ákveða fæeinir útgerðarmenn sem jafnframt eru fiskkaupendur, einhliða að greiða 80 kr. fyrir 1.b. þorsk og 60 kr. fyrir d.b. þorsk, þetta láta þeir mannskapinn fréttu meðskilaboðum sem er að sjálfsögðu ámælisvert, en sagan er ekki hálfssögð, því nokkru seinni lekka þeir verðið einhliða um 5 kr. og svo aftur um pásku um 5 kr. það er að segja í 70 kr. og 50 kr., og ekki nóg með það því þeir höfðu ekki fyrir því að segja fólkini frá þessu, heldur létu það koma fram á uppgjöri í vertíðarlok, var ekki einhver að tala um að orð aettu að standa.

Þessir sömu útgerðarmenn skrifuðu S.V.G. í byrjun mars s.l. og fóru þess á leit að félagið beitti sér fyrir að breitt yrði ákvæðum kjara-samninga um helgarfrí sjómannana á netabátum, í þá veru að þau yðu felld niður eða að minnsta kosti rýmkuð verulega. S.V.G. bøðaði til fundar strax og skýrði frá innihaldi bréfsins og óskaði eftir viðbrögðum, á fundinum voru 33 starfandi sjómenn á netabátum og höfniðu þeir málaleitan útgerðarmanna einróma.

Strax eftir fundinn var útgerðarmönnum skrifð bréf þar sem niðurstæða fundarins var skýrð. Í sama bréfi var varpað til þeirra spurningu sem vardar túlkun 1.24

Dagbjartur Einarsson form. húsnefndar tekur við lyklínun frá verktaukanum Benedikt Steingrimssyni í Fjardarmótum hf.

Framkvæmdastjóri og stjórnarformáður Fiskmarkaðs Suðurnesja frá vinstrí Ólafur Þór Jóhannesson og Logi Þormóðsson

Skipverjar á Eldeyjarbóða ganga frá afslá i vorblíðunni

Hafrannsóknastofnunin

Markmið Hafrannsóknastofnunar er að afla alhliða þekkingar um hafið og lífrið þess, einkum til að meta hvernig hagkvæmt og skýnsamlegt sé að nýta auðlindir þess.
Stofnunin leggur höfuðáherslu á nána samvinnu við sjómenn og útvegsmenn.
Gagnkvæmur skilningur og skóðanaskipti eru forsenda þess að markmiðunum verði náð.

Sendum sjómönnum og fiskvinnslufólki kveðjur á sjómannadaginn.

Hafrannsóknarstofnunin

**SKOÐUN OG VIÐGERÐIR GÚMMÍBÁTA.
EINNIG SKOÐUN OG VIÐGERÐ
BJARGBÚNINGA.**

Gúmmibátapjónustan
Eyjaslöð 9 · Órfyrisey · sími 91-14010 · fax 91-624010.

gr. samninganna, 1 málsgr. og þeir bednir að svara okkur um það hvar þeirra skodun veri á áðurnefndri grein, síðan eru liðinir fjórir mánuðir og þeir hafa ekki sérð ástæðu til að svara okkur enn, það kemur kennski seinna. Þessi dæmi tek ég hér vegna þess að mér finnst nánast ótakmörkuð lítillvirding felast í þessum og viðlika vinnubrögðum.

Það eru eindregin tilmæli míin að með þessum hætti verði ekki unnið í framtíðinni, vegna þess að það leysir ekki vandann. Sé um ágreining eda vandamál að ræða á að setjast niður og leysa þau sam einginlega, en ekki velta þeim á undan sér með þessum hætti, það einungis eykur á gremju og gerir vandamálin stærri og erfidari úrlausnar, því það kemur að því að þau verður að leysa.

Fyrir hond S.V.G. þakka ég öllum þeim sem hafa stutt okkur við að gera þetta 4. tbl. Sjómannadagsblaðs Grindavíkur að veruleika, hvort heldur sem það er med efni í blaðið. auglýsingum, eda með óðrum hætti, allt er þetta nauðsynlegt hvort með óðru.

Sjómönnunum öllum og fjölskyldum þeirra sendi ég hátfáðar og hamingjuóskir á Sjómannadaginn. Sevar Gunnarsson form. SVG

Gert klárt fyrir humarvertíðina

Vertíðarspjall

Sverrir Vilbergsson vigtamaður

Þegar ég settist niður og átti að fara að skrifa árlegt vertíðar spjall, kom fyrst í huga mér hvenær byrjadi vertíðin í ár, það hafa nefnilega orðið talsverðar breytingar frá því síðasta bláð kom út. Áramót kvótaársins voru nefnilega færð þannig að kvótaárið byrjaði ekki 1. janúar 1992 heldur 1. september 1991. Þessar breytingar hafa haft í för með sér umtalsverðar breygingar, á himtu hefðbundna vertíðarmunstri þar sem vertíðar bátarnir kepptust við að ná sem mestu af kvótanum frá áramótum til 15. maí. Til marks um þessar breytingar má nefna að sumir stóru bátarnir höfdu því sem næst klárað ufsakováta sinn fyrir áramót 1991, en uppistáða í aflu þeirra hefur einmitt verið ufsi í janúar og febrúar á undanfönum árum. Eftir því sem kvóti bátanna minnkar, fara æ fleiri útgerðarmenn stærri bátanna út í að setja beitingavélar í skip sín og eru bátar sem gerðir eru út frá Grindavík og eru með beitingavélar nú orðnir sjó þeir eru. Eldeyjar-Boði, Eldeyj-

Nötin tekin frá bordi í lok loðmuvertiðar

Fiskimjöl testað

verið óveitt hjá bátum Siglubergs. Tímabilið frá áramótum til dagsins í dag 15. maí hefur einkennst af mjög leiðinlegu tíðarfari og ávenju miklum brimum og segja má að brimað hafi í hvert sinn sem vind hreyfði jafnvel í S og SA átt sem venjulega eru brimlausar. Febrúar sló þó öll met og er líklega einn sá allra lélegasti hvað afla snertir á seinni árum og verður að fara mörg ár aftur í timann til að finna hliðstæðu. Ekki var kannski því að kenna að enginn fiskur væri á miðunum heldur var órsjaldan hægt að róa og sjaldan gott næði þó gefi. Heldur lagaðist tiðin í mars og kom þá í ljós að fiskengjd var mikil og aflabrógð báta voru góð og mun jafnari en verið hefur undanfarin ár, og hefði líklega verið hægt að fiska mikið með þeiri sökn sem ádur var, en nú eru aðrir tímur og kvótiinn marg umtalaði sem ræður vikjum, og skritið að til þess að veita að seinnipart mars voru sumir bátar farnir að taka upp net og liggja með þau í marga daga um bord, þrátt fyrir allflestir taki orðið megnið af netum sinum yfir helgar. Til hvers eru menn að þessu má spryja og svarið er. Það var verið að draga vertíðina á langinn, ef vera kynni að ýsan gæfi sig til í apríl, og hægt yrði að ná einhverju af ýsu-kvótum sem hefur viljað verða eftir a síðustu árum. Þetta tókst að nokkru leyti í ár því nokkur ýsu-veiði hefur verið seinnipartinn í apríl og það sem af er mai. Þegar þetta er skrifsað 15. maí eru enn 10 - 15 bátar á netum og munu sumir verða út mánuðinn ef afli leyfir. Verðlag á fiski í vetur var gott fyrrpart vertíðar, en í mars, þegar fréttir komu af sölutregðu og verðlækkun á saltfiskmörkuðum okkar í löndunum við Miðjardarhaf, snarlækkaði verð á mörkuðum og þeir sem samið höfðu um fast verð máttu einnig setta sig við verðlækkun. Svo mikil hefur lekkunin orðið að verð á Þorski hefur verið 60 - 70 kr. kg. en var fyrrpartvertíðar 80 - 100 kr. kg. eini fiskurinn sem verð hefur haldist hátt á er ýsan hún hefur verið sold á 85 - 120 kr. í allan veturn. Ekki get ég lokið þessu spjalli án þess að minnast að eins á helgarfrí sjómanna um þau var fundað í veturn að ósk útgerðar-

manna með það í huga að breyta þeim eða fella niður timabundið. Fundur í sjómannaflaginu hafnadi alveg að hreyfa nokkuð við þessu mál og vildi hafa allt óbreytt. Ég verð að segja, sem fyrirverandi sjómaður að ég var dálitið hissa, hvað menu voru fastir í þessu formi þrátt fyrir breytta tíma og persónulega hefði ég viljað sjá breytingu í þá veru að tveir frídagar yrðu hálfsmánaðarlega líkt og á humar veidum. Allt of tíðar ferðir báta með fullt dekk af netum og búnaði til netaveiða i misjöfnnum verðrum við aðstæður eins og hér voru í veturn kalla á mikla slysahættu, eins og við reyndar vorum rakilega minnt á þegar bátur först hér við landtökum. Það er mjög líklegt að sá atburður hefði ekki orðið ef dekkid hefði ekki verið fullt af netum og sjóhæfni bátsins rýrð verulega af þeim sökum. Betur fór í þetta skipti en á horfðist og mannbjörg vard.

Að endingu langar mig að segja frá því að undirbúnungur undir humarveiðar er nú í fullum gangi og mega þær veiðar hefjast 21. maí og sendi ég þeim sem þær stunda

Aflatölur miðast við 30. apríl

	1991	1992
Botnfiskur	12.879	10.098
Loðna	14.700	26.746
Síld	1.252	7.092
Gámar ofl.	1.176	1.504
Frystar afurðir	195	224

burðar tölur eru frá 1991.

Eins og sagði í upphafi er ekki alveg að marka þessar tölur til samanburðar, vegna breytingar á kvóta ári en nóg um það. Góðir Grindvíkingar, og aðrir landsmenn ég óskaykkur öllum til hamingju með daginn.

Umferð um höfningu í Grindavík var umtalsverð á sl. vetrí.

ERT ÞÚ KAUPANDI ÚTVEGS ?

Vilt þú vita um afla og aflaverðmæti allra báta og togara á sl. ári.

Vilt þú vita hvað hvert fiskvinnslufyrirtæki á landinu tók á móti miklu fiskmagni á sl. ári svo og aflaverðmæti þess fisks?

Vilt þú vita hve mikið fiskmagn var unnið í hverri verstöð landsins á sl. ári svo og sl. 10 ár?

Allar þessar upplýsingar auk fjölmargra annarra er að finna í Útvegi

Fiskifélag Íslands

Sími 10500 - Pósthólf 20 - 121 Reykjavík

Fiskvinnsluskólinn

Trönuhrauni 8 – 220 Hafnarfirði – símar 91-52044 og 91-53547

**Umskóknarfrestur um skólavist veturinn
1992–1993 er til 10. júní 1992.**

Kennsla í vinnslu sjávarafurða

*Bæjarstjórn og Hafnarsjóður
sendir sjómönum
fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn*

Skipverjar á Presti gera sig klára eftir löndun.

Stakkavíkur feðgar fletja löngu.

Landað á fiskmarkaðinum

Grindvísík blómarós, brosir blítt

Katt á hjalla í saltfiskinum í Þorðarri

Eiríkur með eimr vænan í fanganu og Dagbjartur ánægður með aflabréðdin

Ísinn ekki sparaður hjá félögnum á Oddgeiri

Slegið á léttu strengi og dekkid spúlad

Kvöldstimming í vesturhöfninni

Elli og Kristján í Hópi

Lyftistöng atvinnulífs

Útibú Landsbankans á Suðurnesjum

*sendir sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum Suðurnesjamönum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn.*

Afgreiðslutími: Mánudaga - föstudaga kl. 9:15 - 16:00

Sjóslys og drukknanir sjómannana í starfi

1. okt. 1991 - 30. apr. 1992

1. okt. 1991 Lést Brynjólfur Lárusson, 38 ára, Hlíðarstræti 14 í Bolungavík. Hann var á bát af gerðinni Sómi 800 og sigldi á nokkurri ferð á togarann Heiðrúnu frá Bolungavík á utanverðu Ísafjarðardjúpi. Báturinn brotnaði og sökk. Ekki hefur tekist að finna líkið, þrátt fyrir leit. Brynjólfur laetur eftir sig eiginkonu og stjúpson.

28. okt. 1991 Létust tveir menn Bjarni Jóhannsson, 29 ára, búsettur í Garði og Þórdur Órn Karlsson, 32 ára, búsettur í Keflavík, er skólaskipinu

Mími RE 3 hvolfdi í Hornafjarðarósi er þeir voru með sjóvinnunámskeid fyrir unglings. Skipstjóriinn Þórdur Órn Karlsson fell útþyrdis þegar bátnum hvolfdi en Bjarni Jóhannsson lokaðist inni í bátnum með 5 unglingsdrengjum, sem allir björguðust, og er báturinn rétti sig af um 10 mín. seinna, komust piltarnir allir út og að landi, en lík Bjarna rak upp í fjöru skómmu seinna. Lík Þóðar fannst ekki þrátt fyrir mikla leit. (Líkið fannst 12. nóv 1991). Bjarni létt eftir sig unnstu og 2 mán. barn og Þóður laetur eftir sig eiginkonu og 2 börn.

22. nóv. 1991 Létust fimm menn er Eldhamar GK 13 strandaði við Hópsnes við Grindavík. Bátinn rak stjórnlaust að landi og virtist sem þung alda hafi fleytt skipinu upp í sjóruna þar sem það skordadist í gjótu og gekk mikill sjór yfir það.

Einn maður komst lífs af, en hann náði að hanga á gummibjörgunarbáti og honum skoldi upp í fjöru.

Björgunarsveitarmenn úr Þorbími, Grindavík komu á vettvang. Brot hafði gengið yfir bátinn, áður en björgunarsveitarmönnum tókst að koma lífslínus a milli og færðist báturnum við það austar og lenti framendi skipsins í gjótu. Skipsverjar voru þá komnir aftur á skut. Er annað brot reið yfir bátinn fóru því skipverjar fyrir bord og rak þá upp í sjóruna. Einn þeirra komst lífs af. Þyrla varnarliðsins fann síðan hina þrjá skipverjana og voru þeir þá látnir.

Skipverjarnir voru allir í björgunar flotgöllum og er það talið hafa bjargað lífi mannsins sem komst af.

Þeir sem fórust voru:

Árni Bernhard Kristinsson, 32 ára, skipstjóri, Glæsivöllum 5, Grindavík, lætur eftir sig eiginkonu og tvö börn.

Bjarni Guðbrandsson, 31 árs, vélstjóri, Hólavöllum 11, Grindavík, lætur eftir sig eiginkonu og þrjú björn.

Sigurður Kári Pálason, 27 ára, matsveinn, Selsvöllum 6, Grindavík, lætur eftir sig eiginkonu og tvö börn.

Hilmar Þór Davíðsson, 24 ára, vélavördur, Fagrahjalla 50, Kópavogi, lætur eftir sig eiginkonu og eina dóttur.

Kristján Már Jósefsson, 25 ára, háseti, Krabbastig 2, Akureyri, ókvæntur og barnlaus.

Árni Bernhard Kristinsson

Bjarni Guðbrandsson

Sigurður Kári Pálason

Hilmar Þór Davíðsson

Kristján Már Jósefsson

4. des. 1991 Lést Stefán Hlynur Erlingsson, f. 16. júní 1968. Birkihlíð, Staðarhreppi, Skagafirði, en hann féll milli skips og bryggju og druknaði í Hornafjarðarhöfn.

Engin vitni voru að slysinu en hann var á Sighvati GK 57 og kom ekki um bord á tilsettum tíma. Var þa skipulögð leit og fannst hann síðar daginn eftir, þá látninn. Hann lætur eftir sig eitt barn.

23. jan. 1992 Lést brasíliskur maður af þýska flutningaskipinu, Gerd Schepers, er brotsjór reið yfir skipið þegar það var satt úti fyrir Hafnarfjörður. Mannin tók út af skipinu þegar brotsjór reið yfir skipið. Maðurinn var ekki í flotgalla.

23. febr. 1992 Létust 3 menn er skip þeirra Krossnes SH 308 frá Grundarfjörður sökk. Krossnes var skuttagari á veidum á Halamiðum og var verið að hifa trollið inn þegar togarinn skyndilega fór á hlíðina. Sökk hann ca. á 5 - 7 mínútum eftir að skipverjar sendu út neyðarkall. Björguðust 9 menn. Þeir sem létu voru:

Gísli Árnason f. 3.3.1930, Grundargötu 60, Grundarfjörður. Hann var faðir fjögurra uppkominna barna. Hans Guðni Friðjónsson f. 12.6.1957, Eyrarvegi 5, Grundarfjörður. Hann var tveggja barna faðir. Sigmundur Elísson, f. 18.4. 1959, Grundargötu 4, Grundarfjörður. Hann var kvæntur og faðir þriggja barna.

22. febr. 1992 Lést Þorvaldur Gíslason, Vikur-

braut 11, Höfn, Hornafirði. Þorvaldur var sjómaður af togaranum Haukafelli SF11. Hann fórst þegar hann var að skera veiðarfæri úr skrifunni á Heimarey VE um 9 milur austur af Stokksnesi. Maðurinn var kafari en óljóst er um tildróg slyssins. Þorvaldur lætur eftir sig konu og tvö börn.

13. apríl 1992 Lést Árni Erling Sigmundsson, f. 1937, búsettur á Akranesi druknaði þegar lóðsbáturninn Þjótur við Grundartanga sökk. Slysið varð með þeim haetti að lóðsbáturnir Þjótur og Þróttur frá Hafnarfirði voru fengnir til að aðstoða stórt japansk leiguskip á vegum Nesskips við að leggjast að bryggjunni. Þróttur var með dráttartaug úr stafla skipsins en Þjótur var með taug úr, skipinu að aftan. Slaki átti að vera á tauginni yfir í Þjót. Þegar framskrið kom á japanska skipið strekktist á tauginni yfir í Þjót þar sem hann lá um 50 - 60 gráður aftan úr báturnum. Við átakid hvoldi báturnum. Tveir menn fóru í sjóinn. Annar nádist upp en hinn druknaði. Líkið fannst nokkrum dögum síðar. Árni Erling lætur eftir sig eiginkonu og fimm uppkomin börn.

8. apríl 1992. Lést Kristján Jónsson, 62 ára, Erluhvammi 11, Hafnarfirði, er hann féll fyrir bord á rannsóknarskipinu Bjarna Sæmundssyni. Maðurinn nádist um bord og var fluttur með þyrlu á Borgarsíðalann en var úrskurðadur látninn þegar þangað var komið. Vedor var gott og vindur hægur þegar slysið varð. Kristján lætur eftir sig aldrada móður.

Sjómannadagsráð og Sjómannar og vélstjórafélag Grindavíkur votta hinum látnu virðingu sína og senda ástvinum þeirra samúðarkveðjur.

BJÖRGVINSBELTIÐ LÍFSNAUÐSYN

Íslensk upplifning - Íslensk framleiðsla
Viðurkennt af Siglingamálastofnun ríkisins.

LEITID UPPLÝSINGA

REYKJALUNDUR

SÓLUDEILD: 270 MOSFELLSBÆ - SÍMI: 91-666 200

Í HVADA VEDRI SEM ER

Úti á rúmsjó, þar sem allra veðra er von er bað brýnt öryggisatriði, að vélbúnaður sé í fullkomnu lagi.

Shell Sirius FB er hágæðasmurolia fyrir meðal hraðengar skipadiselvélar sem brenna gasoliu með brennisteini allt að 1,0%. Þessi smurolia veitir alhliða vernd fyrir vélbúnað og kemur í veg fyrir lakkmyndun á slifum diselvélá. Þannig stuðlar notkun Sirius FB að minnkandi smurolieyðslu og betri endingu vélbúnaðar.

Shell Sirius FB olia uppfyllir kröfur bandarísku oliurannsóknarstofnunarinnar API/CD og kröfur bandaríska hersins samkvæmt staðlinum MIL-L2104D ásamt 11. stigi FZG.

Skipaþjónusta Skeljungs. Sími 91-603800

Shell Sirius FB smurolia,
fær í flestan sjó.

Skipaþjónusta Skeljungs

